

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

Revija Mladinske komisije PZS /številk 5/

GREMO POD OBJEM GORA

KOLOFON

Odgovorni urednik: Uroš Kuzman

Uredniški odbor: Uroš Kuzman, Manca Čujež, Tina Arh,
Blaž Lesnik, Domen Strle, Ana Suhadolnik, Zdenka Mihelič

Tehnična urednica: Vesna Lenart

Fotografija na naslovnici: Manca Čujež

Tisk: Fotolito Dolenc, d. o. o., Ljubljana

Naklada: 250 izvodov

Izdala: Mladinska komisija PZS

Januar 2013

Fundacija za financiranje športnih
organizacij v Republiki Sloveniji

Mladinsko prilogo podpira Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

GORE, PROSTOR ZA VSE IN VSAKOGAR!

Matej Ogorevc,
predsednik Mladinske komisije PZS

Gornike nas že dolgo imenujejo osvajalci nekoristnega sveta. Pa so Gore res to? Še zdaleč ne. Gore so bile ljudem že od nekdaj blizu. Na njihove vrhove so postavljali domovanja za bogove, prisojna pobočja s sočno travo so jim nudila prostor za pašo, strma pobočja in pečine so bile garancija za varnost ... Zato ni naključje, da so ljudje Gore izbirali za svoja domovanja že v pradavnini. Znale so namreč najdbe v Potočki zijalki, na Veliki planini, v Divjih Babah in še številne druge po slovenskem gorskem svetu. Vse do pred poldruga stoletja so ljudje dojemali Gore kot izključno gospodarsko okolje, ki jim je dovoljevalo preživetje.

Od takrat pa Gore pridobivajo tudi na humanističnem področju. V njih pozabimo na delitve, politično, narodnostno in statusno delitev. Da v Gorah lahko brezskrbno uživamo, se imamo zahvaliti celi četi ljudi, ki je v zadnjih 120 letih organiziranega planinstva oz. gornišva poskrbela, da so se ti civilizacijski dosežki zasidrali v srcih ljudi. Kako prijetno je pohajkovati po ljubih Gorah, ko vikanje brez zmanjšanja spoštovanja zamenja tikanje, ko prisrčen pozdrav zamenja mrk pogled izpod klobuka in ko širok razgled zamenja betonske stene pisarn in proizvodnih obratov.

Še menite, da so Gore nekoristen svet? Najverjetneje ne več. So prostor miru, sožitja, spoštovanja in sodelovanja. Gore ljudi zbližujejo, jih krepijo in spreminjajo – na bolje!

Zato pojdimo pod in v objem Gora!

KAZALO

Ko planinski izlet postane oboje, kultura in kul tura	2
MIG 2012 s perspektive pisca vprašanj	6
Igre za krepitev kompetenc	8
Geocatching, več kot le igra	10
»Stopili smo korak naprej!« Intervju z Rokom Kovšco	12
»Za delo z mladimi moraš biti srčen« Intervju z Majdo Pagon	14
Pohodni, potujoči, popotni tabori	16
Socialni pedagog v planinski skupini	18
Literarni natečaj SPM za osnovnošolce	20
Kje pa nas gojzar žuli?	21
Brezplačna gradiva za učenje gorniških vsebin	24

KO PLANINSKI IZLET POSTANE OBOJE, KULTURA IN KUL TURA

Avtorica: Jasna Grabeljšek Skočir

Jasna Grabeljšek Skočir je osnovnošolska učiteljica in planinska vodnica, ki pred, med in po izletih z otroki z budno zavestjo opazuje, spremlja in usmerja tri, zanjo enakovredna, področja kakovostne izvedbe planinskega programa: planinsko vsebino, prijetno vzdušje in varno izvedbo.

Planinci smo ljudje, ki smo izredno sproščeni, preprosti, družabni in ciljno naravnani. Prav zaradi vseh omenjenih lastnosti in sočasno vrednot se odločamo tudi za intenzivno sodelovanje z mlajšimi generacijami. Zavedamo se namreč, da je ključ do osebnega zadovoljstva v poslanstvu širjenja planinskih doživetij, znanj in harmonije. Pri tem seveda prevzamemo odgovornost, da sebi in vsem udeležencem omogočimo prijetno in varno doživljanje gorskega sveta.

Vzbujanje zanimanja pred turo

Ker sem se tudi sama za sodelovanje v primarnem planinskem društvu odločila predvsem zaradi prijetnih, zanimivih in poučnih doživetij v gorskem svetu, je tudi danes to ena izmed temeljnih vrednot kakovostnih planinskih tur in taborov.

Prvi stik s turo v določen del slovenskega ali tujega gorskega območja se tudi za udeležence začne že pred izvedbo planinske ture ali tabora. To je čas, ko otrok prejme prijavnico za izlet ali tabor, se o njej pogovarja z družino in prijatelji ter se odloča, ali bo

tisto soboto, nedeljo ali teden zanj smiselno preživeti z nami ali kje drugje. Besedilo na prijavnici naj torej vsebuje tako informacije o lokaciji kot ostale vsebinske zanimivosti področja, kamor smo namenjeni. Zelo dobro je dodati tudi socialni vidik, se pravi, kaj bomo doživeli prek medsebojnega druženja oz. prijateljevanja. A vendar ne omenimo prav vsega. Čar poznejših doživetij je tudi v tem, da nam besedilo na prijavnici nekaj vsebin tudi le namigne, a ne odkrije popolnoma. Prav ta del udeleženca izleta ali tabora nato mika in v njem ustvari notranjo motivacijo (intenzivno zanimanje in zadovoljstvo do odkrivanja).

Kratkočasenje med vožnjo

Doživljanje planinskih vsebin se nadaljuje med prevozom. Običajno je to avtobusni prevoz ali vožnja s kombijem, a je v obeh primerih zelo podobno okolje – z zadovoljstvom pozdravimo vse znane obraze, se nasmehnemo novim in se posedemo. Vodnik nas po mikrofonu še dodatno prebudi in ima ves čas vožnje do izhodišča ture vlogo animatorja. Ker smo vodniki večinoma ljudje telesne akcije, je lahko animacija udeležencev med sedenjem uro ali dve kar velik izziv. Zato sva s prijateljico oblikovali nekaj idej zanimivih, poučnih in hkrati okolju primernih dejavnosti:

- * igra v parih, v kateri drug drugemu predstavijo, kaj si želijo doživeti ali kaj jim je na planinskih izletih ali taboru najzanimiveje,

- * starejši udeleženci in mladinski voditelji (srednješolci) pripravijo predstavitev območja, kamor gremo, na DVD-ju, ki si ga med vožnjo ogledamo,

- * planinske uganke, ki jih vodnik govori po mikrofonu, udeleženci se javljajo z dviganjem rok in povedo rešitev,

- * po avtobusu pošljemo kartončke s krajšimi geografskimi in kulturnimi opisi našega cilja in okolice,

- * po avtobusu potuje prenosni mikrofoni (kadar je avtobus manjši, lahko to izvedemo kar brez njega) in vsak udeleženec je nekaj časa v vlogi turističnega vodnika, ki opisuje smer poti, okolico in ostalo (lahko dodaja izvirne domišljijske zgodbe),

- * papir, trdo podlago (mapo) in pisalo si udeleženci podajajo med seboj, vsak zapiše po eno poved in na koncu preberemo smešno zgodbo našega izleta,

- * prek DVD-ja lahko imamo karaoke planinskih pesmi ali pojemo s pomočjo gornjskih pesmaric, pri čemer si lahko ritem dajemo s primernimi glasbili, npr. ropotuljicami, narejenimi iz plastičnih jajčkov in riža (da ne motimo voznika) itd.

Bansi so zabavna popestritev planinske ture v vsakem letnem času.

Foto: Manca Čujež

Doživljanje planinskega izleta

Osrednje zanimivosti seveda doživimo med izletom, kjer lahko vodniki poleg drugih vodniških smernic (npr. da smo vodniki razporejeni med udeleženci in da sta vodnika spredaj in zadaj ves čas izleta isti osebi) upoštevajo tudi varne oz. smiselne zamisli udeležencev in preostalih vodnikov. Med spodnjimi namigi kljub svoji domišljiji morda zasledite kakšno novo idejo:

- * deset minut hoje v tišini (ali ležanja v travi) s pozornim poslušanjem glasov in zaznavanjem drugih občutkov, ki si jih pozneje podelimo,
- * med strmo hojo udeležencem namignemo, da ima skala ali drevo čudežno moč, ki jo v nas vlije, medtem ko se jo oz. ga nežno dotikamo in štejemo do petnajst,
- * igra ugibanja, kaj vidim v okolici (lahko smo splošni ali se omejimo na rastline, živali, vpliv človeka v naravi), ko si en udeleženec nekaj zamisli (zagleda) in na vprašanja preostalih odgovarja z ja ali ne (seveda nadaljuje, kdor je uganil),
- * besedna igra, kjer nekdo pove eno besedo in naslednji nadaljuje z novo (na zadnjo ali dve zadnji črki prejšnje besede),
- * v vrečke zbiramo, kar ne sodi v naravo, in na koncu izleta preštujemo, koliko smeti smo uspeli zbrati,
- * orientacija z zemljevidom, kompasom, uro ali naravnimi pripomočki,
- * opazovanje in zbiranje različnih materialov: nekaj, kar je bilo del rastline, nekaj trdega, nekaj belega, nekaj mehkega itd. (s poudarkom, da le pobiramo in ne trgamo),
- * pogovor z drevesom (ga objameš in ti nekaj pove), si podelimo,
- * lovljenje in skrivanje na omejenem območju (dogovor z udeleženci, do kam velja) in nekaj vodnikov le opazuje (varnost),
- * igre v krogu: bansi, miška in mačka itd.,
- * vodenje v paru (po različnem terenu), kjer ima eden prevezane oči z ruto, drugi ga vodi kot slepega (videči ponudi roko in on se ga prime – nevidečega ne vlečemo), razložimo kot hojo v megli, itd.

Med vračanjem je naše sodelovanje že precej bolj sproščeno in domače, zato je za vodnike pomembno, da obdržijo zbranost skupine na izpostavljenih delih poti in enakomeren tempo hoje. Seveda pred sestopom udeležence le pozovemo, da si še enkrat zavežejo planinske čevlje; sami smo seveda najboljši zgled.

Prometna varnost

Med prevozom smo poleg igrivosti usmerjeni tudi v prometno varnost. Načeloma je to seveda vloga voznika, a pri tem tudi planinski vodniki prevzema-mo del nalog, saj udeležence spremljamo pred, med in ob izstopanju iz prevoznega sredstva. Zato nava-jam še nekaj, za nas najaktualnejših členov zakona o pravilih cestnega prometa.

- * Med vožnjo morajo biti osebe v motornem vozilu na vseh sedežih, kjer so vgrajeni varnostni pasovi, pripete na način, ki ga je predvidel proizvajalec vozila glede na konstrukcijo zadrževalnega sistema (razen oseb z zdravstvenim razlogom).
- * Ustavitev ali parkiranje na vozišču je dovoljeno le na desni strani vozišča v smeri vožnje. Če so na desni strani vozišča tirnice, je dovoljena ustavitev ali parkiranje na levi strani vozišča. Na enosmerni cesti je dovoljena ustavitev ali parkiranje na obeh straneh smernega vozišča.
- * Na vozišču ustavljeno ali parkirano vozilo mora biti vzporedno z robom vozišča in sme biti oddaljeno od roba največ 30 cm, razen če je drugače določeno s predpisano prometno signalizacijo. Parkiranje v drugi vrsti, ob parkiranih vozilih, je prepovedano.
- * Če so parkirna mesta označena s predpisanimi označbami na vozišču ali na drugi prometni površini, je dovoljena ustavitev ali parkiranje le v skladu s temi označbami.
- * Pešci morajo uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev.
- * Če na vozišču ali ob njem ni pasu za pešce, pešpoti ali

Igre ugibanja in besedne igre zaposlijo male sive celice mladih planincev.
Foto: Manca Čujež

pločnika, je pa kolesarska pot ali steza, smejo hoditi pešci po kolesarski poti ali stezi, vendar tako, da ne ovirajo kolesarjev in voznikov koles s pomožnim motorjem.

* Pešec ne sme hoditi po vozišču ali se zadrževati na njem, prav tako ne sme nanj nenadoma stopiti.

* Ne glede na določbo prejšnjega odstavka smejo hoditi pešci po vozišču tam, kjer ni pločnika, pešpoti ali kolesarske steze. Pešci morajo hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje.

* Izjemoma lahko pešci hodijo po desni strani vozišča v smeri hoje, kjer je to zanje varneje (nepregledni ovinek, ovira na vozišču ipd.).

Zakaj pa ne bi pokleptali z drevesom?
Foto: Manca Čujež

* Pešec, ki potiska enosledno vozilo, ročni voziček ali drugo prevozno sredstvo, in organizirana skupina pešcev mora v primeru, ko ni mogoče uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev, hoditi ob desnem robu vozišča v smeri hoje.

* Pešec mora prečkati vozišče na prehodu za pešce, če je ta oddaljen od njega manj kot 100 metrov. Pešec ne sme prečkati vozišča zunaj prehoda za pešce, če sta smerni vozišči fizično ločeni ali ju loči neprekinjena ločilna črta.

* Pešec mora prečkati vozišče brez ustavljanja in po najkrajši poti (skupina – vsi hkrati). Preden stopi na vozišče, se mora prepričati, če to lahko varno stori (v našem primeru to storijo vodniki).

* Otroci morajo biti kot udeleženci v cestnem prometu deležni posebne pozornosti in pomoči vseh drugih udeležencev.

* Otroci morajo ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti med hojo po cesti nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, odsevnik, ki ne sme biti rdeče barve in katerega odsevna površina na vsaki strani meri najmanj 20 cm².

* Kadar je treba poskrbeti za varnost otrok, posebno

če se pričakuje večje število otrok na enem mestu (prijod ali odhod iz šole, vrtca ipd.), lahko šole, organizirane skupine staršev, organizacije za varnost cestnega prometa, ustanove, društva ali druge institucije organizirajo in izvajajo varstvo otrok v cestnem prometu.

* Voznik mora na znak iz prejšnjega odstavka ustaviti vozilo pred prehodom za pešce in pustiti otroke mimo.

* Otroci morajo imeti na poti v vrtce in prvi razred osnovne šole ter domov spremstvo polnoletne osebe. Spremljevalci so lahko tudi otroci, starejši od 10 let in mladoletniki, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki otroka. Otroci, ki obiskujejo prvi razred osnovne šole, lahko prihajajo v območju umirjenega prometa in v območju za pešce v šolo tudi brez spremstva, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki.

* Otroci smejo samostojno sodelovati v cestnem prometu šole, ko se starši, skrbniki oziroma rejniki prepričajo, da so otroci sposobni razumeti nevarnosti v prometu in da so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah, kjer se srečujejo s cestnim prometom.

* V motornem in priklopnem vozilu ali na njem se sme voziti le toliko oseb, kolikor je v vozilu sedežev oziroma stojišč, na način, ki ga je določil proizvajalec vozila.

* Voznik sme v avtobusu, ki v prometnem dovoljenju nima vpisanih stojišč, voziti le toliko oseb, kolikor ima vozilo vgrajenih sedežev. Potniki morajo med vožnjo sedeti na sedežih, vgrajenih v vozilu.

* Voznik ne sme začeti vožnje avtobusa, dokler potniki niso varno vstopili oziroma izstopili in dokler vrata avtobusa niso zaprta.

* Med vožnjo v motornem vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom mora biti otrok, manjši od 150 cm, zavarovan z zadrževalnim sistemom, ki je primeren otrokovi telesni masi. V motornem vozilu, ki ni opremljen z zadrževalnim sistemom, ni dovoljeno prevažati otrok, mlajših od treh let, otroci, starejši od treh let in manjši od 150 cm, pa se smejo prevažati le na sedežih, ki niso prednji sedeži. Otrok ni dovoljeno prevažati v nazaj obrnjenem zadrževalnem sistemu v sedežu za potnike, zaščitenem s prednjo zračno blazino, razen če je zračna blazina deaktivirana mehanično.

* Vozilo, s katerim se lahko poleg voznika prevažata več kot osem oseb, sme voziti oseba, ki: v zadnjih treh letih ni bila pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti, ki

ima za posledico smrt ene ali več oseb, ali za kaznivo dejanje zapustitve poškodovanca v prometni nesreči brez pomoči; v evidenci nima več kot 7 kazenskih točk v cestnem prometu.

* Skupino otrok je dovoljeno prevažati le z motornim vozilom, ki poleg splošnih pogojev, predpisanih v tem zakonu in zakonu, ki ureja motorna vozila, izpolnjuje tudi druge predpisane posebne pogoje.

* Skupino otrok, ki se prevažata z avtobusom, mora, razen pri prevozu v šolo in iz šole v posebnem linijskem prevozu, spremljati najmanj en spremljevalec (učitelj, vzgojitelj, trener ipd.), star najmanj 21 let, ki skrbi za varnost otrok pri vstopanju v vozilo in izstopanju iz njega ter za red in varnost otrok v avtobusu.

* Otroci morajo med vožnjo z avtobusom, razen med vožnjo z mestnim avtobusom v naselju, sedeti na sedežih, vgrajenih v vozilu, in biti pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi. Na sedežih, pred katerimi ni drugega sedeža ali predpisane varnostne pregrade, smejo sedeti le, če so pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi.

* Skupino otrok sme prevažati z osebnim avtomobilom voznik, ki ima najmanj tri leta vozniško dovoljenje za vožnjo motornega vozila kategorije B, z avtobusom pa voznik, ki najmanj eno leto poklicno vozi avtobus ustrezne kategorije (D1 ali D). Voznik, ki poklicno vozi avtobus kategorije D manj kot eno leto, sme prevažati skupino otrok z avtobusom, če je pred tem najmanj dve leti poklicno vozil motorna vozila kategorije C. Voznik, ki poklicno vozi avtobus kategorije D1 manj kot eno leto, sme prevažati skupino otrok z avtobusom, ki nima več kot 16 sedežev, če je pred tem najmanj dve leti poklicno vozil motorna vozila kategorije B.

* Voznik ne sme v delovnem dnevu, v katerem prevažata skupino otrok, opravljati del, ki bi lahko vplivala na njegovo zmožnost varnega upravljanja motornega vozila.

* Če naročnik prevoza oziroma njegov predstavnik sumi, da je voznik v takšnem psihofizičnem stanju, da ne zmore varno voziti, sme policiji predlagati, da pred začetkom ali nadaljevanjem vožnje policist preveri njegovo psihofizično stanje.

* Vozilo, s katerim se prevažata skupina otrok, mora biti predpisano označeno. Predpisano označeno mora biti tudi vozilo, s katerim se opravlja posebni linijski prevoz šoloobveznih otrok, in sicer ves čas prevoza in ne glede na število otrok v vozilu.

* Mimo vozila, ustavljenega na cesti zunaj vozišča, ki je posebej označeno za prevoz skupine otrok in ima

vključene varnostne utripalke, ker otroci vstopajo ali izstopajo, je voznik dolžan voziti z zmanjšano hitrostjo in posebno previdno ter po potrebi vozilo ustaviti (planinski vodnik tedaj spremlja vozišče, opozori voznike).

* Kadar je vozilo, ki je posebej označeno za prevoz skupine otrok in ima vključene varnostne utripalke, ker otroci vstopajo ali izstopajo, ustavljeno na smernem vozišču, vožnja mimo za vozila, ki vozijo po istem smernem vozišču, ni dovoljena, vozniki vozil, ki vozijo mimo po smernem vozišču za vožnjo v nasprotni smeri, pa morajo voziti z zmanjšano hitrostjo in posebno previdno ter po potrebi vozilo

Med prevozom smo poleg igrivosti usmerjeni tudi v prometno varnost.

Foto: Manca Čujež

ustaviti (planinski vodnik tedaj spremlja vozišče, opozori voznike).

Če je tak potek zanimiv, varen in sproščen, udeleženci kar pozabijo na prenosne telefone in druge elektronske naprave, sodelujejo in so veseli, kar je tudi naš cilj. V besedilu kot spremstvo omenjam vodnike, seveda so to tudi mentorji planinskih skupin in po dogovoru tudi drugi odrasli.

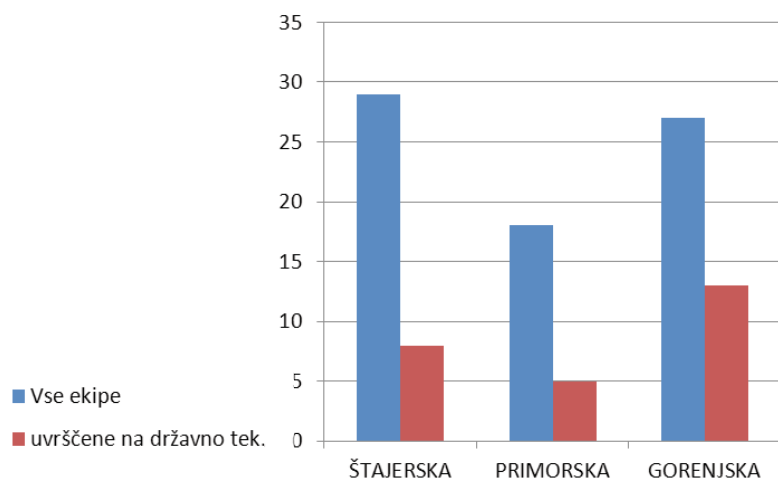
Uživajte in srečno!

MIG 2012 S PERSPEKTIVE PISCA VPRAŠANJ

Avtor: Roman Ponebšek

Tekmovanje Mladina in gore je šolsko športno tekmovanje iz znanja planinstva, ki vsako leto poteka pod okriljem Mladinske komisije Planinske zveze Slovenije. Zaradi množičnosti ima tekmovanje dva dela, regijskega novembra in državnega januarja. Po regijskih preizkusih znanja 10. novembra 2012 na OŠ Pesnica, OŠ Miroslava Vilharja Postojna in OŠ Šmartno v Tuhinju smo za komentar tekmovanja poprosili Romana Ponebška, inštruktorja planinske vzgoje, ki je pripravil letošnja vprašanja.

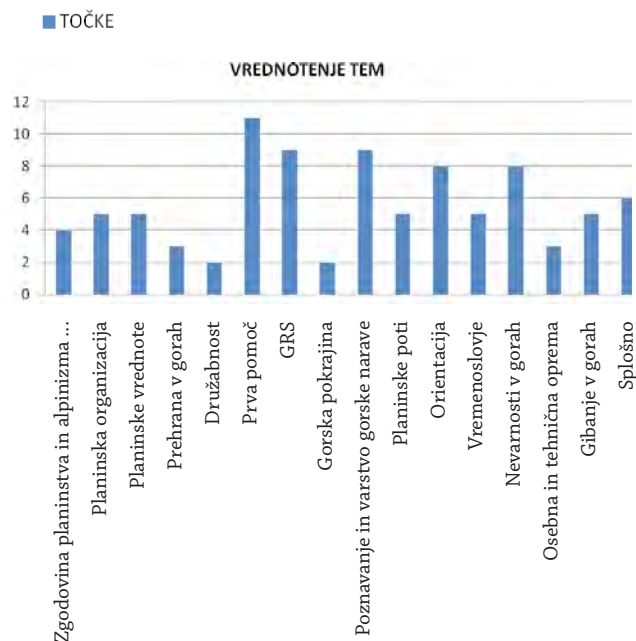
Letos je na regijski ravni tekmovalo 74 ekip, na Štajerskem 29, na Gorenjskem 27, najmanj pa na Primorskem, 18. V primerjavi s preteklim letom to pomeni, da je bila konkurenca bogatejša za sedem ekip. Za uvrstitev na državno tekmovanje je bilo treba zbrati 64 odstotkov točk, kar je uspelo 26 ekipam. Največ finalistov prihaja iz gorenjske regije 13, sledita štajerska z 8 in primorska s 5 ekipami.

Planinstvo je dejavnost, ki jo gojimo vse življenje in v vsakem obdobju prihajamo do novih spoznanj. Zelo pomembno je zgodnje učenje, saj tudi v odraslih letih omogoča uspešno nadgrajevanje temeljne usposobljenosti, ki jo pridobimo v osnovni šoli. Moja želja je, da bi ekipe poleg teoretičnega znanja premogle tudi gorniške izkušnje, čemur sledim pri zasnovi vprašanj. Praviloma poskušam sestaviti preizkus, pri katerem bi imele prednost ekipe, katerih člani redno obiskujejo planinski krožek in se tako že dlje časa

srečujejo s planinstvom. Zgolj teoretičnih vprašanj je bilo tako le dobrih deset odstotkov. Bistveno več, kar polovica vprašanj, je bila takih, da so teoretično znanje povezovala s praktičnimi izkušnjami. To ne pomeni, da odgovorov nanje ni moč najti v učbeniku Planinska šola, ampak da so bila zasnovana tako, da je bila verjetnost pravilnega odgovora pri planincih, ki so se z določeno tematiko srečali na terenu, bistveno višja od verjetnosti pri tistih, ki so priprave omejili zgolj na branje in ponavljanje. Planinstvo je način življenja, odvija se v naravi. Implementacija pridobljenega teoretičnega znanja v veščine je tako bistvenega pomena. Štiri vprašanja so bila namenjena tudi aktualnim dogodkom v Planinski zvezi Slovenije. Vir zanje sta bila Planinski vestnik in spletna stran PZS. Namenjena so bila predvsem ozaveščanju in krepitvi zavesti, da se združujemo pod skupno organizacijo, ki posamezniku omogoča kakovosten razvoj.

Vprašanja so bila enakomerno razporejena po poglavjih Planinske šole. Nobena izmed tem ni bila izpuščena, bile pa so različno ovrednotene. Kot je že v navadi, je največji delež točk prineslo poznavanje prve pomoči. Ekipa so na ta vprašanja dobro pripravljena, kar je pohvalno, saj gre za eno temeljnih preventivnih dejavnosti. Uspešnost ekip pri tej tematiki je bila tako kar 65-odstotna (Štajerska 64 %, Primorska 63 %, Gorenjska 67 %).

Prav vse ekipe so pravilno odgovorile na vprašanje o tem, katero pesem smo planinci izbrali za svojo himno. Najmanj pravih odgovorov, le 11, je bilo naštetih pri vprašanju, ki je poizvedovalo o tem, kdaj se je začelo helikoptersko reševanje ponesrečencev v naših gorah. To je sicer pomemben mejnik, pa vendar podatek, ki ni življenjsko pomemben. Le slabi dve tretjini ekip je prepoznalo novi znak akcije Ciciban planinec in akcijo Planinske zveze Slovenije *Droben prispevek za markanten vtis*, kar je glede na obseg promocije nekoliko manj od želja.

Skupno je na tekmovanju sodelovalo 37 planinskih društev, dve ekipi pa je prijavila osnovna šola. Največ, kar 6 ekip, so letos angažirali v Postojni. Udeležba na tekmovanju je dober pokazatelj dela z mladimi. Ker je to kot eno izmed najpomembnejših poslanstev opredeljeno že v temeljnem aktu Planinske zveze Slovenije, se mi je zdelo vredno ob oceni tekmovanja izpostaviti tudi geografsko ozadje ekip (glej spodnjo tabelo). Predvsem z željo, da bi voljo za delo našel tudi kdo, ki prihaja iz sicer manj aktivnih področij.

Nazadnje so moja pozornost pritegnila tudi imena ekip. Sam sem večkrat sodeloval na planinskih taborih, kjer smo vedno poimenovali posamezne šotore. Pri tem smo mlade spodbujali, naj si izmislijo planinsko ime, ki izhaja iz planinske tradicije in ga nato obrazložijo ostalim udeležencem. Zdi se, da je tako tudi ob tekmovanju, čeprav sem naštel dva-

najst imen, ki ni niso povezana s planinstvom, in tudi tri tuja imena. Ta sicer niso najbolj primerna dogodku, vseeno pa jim kaže pustiti nekaj domišljije, saj s tem opisujejo prisotnost planinstva v njihovem mladostniškem doživetju življenja.

Planinstvo združuje šport, kulturo in družabnost. Vesel sem, da temu sledijo tudi organizatorji, ki za otroke in z njimi ob tekmovanju pripravijo kulturni program ter jim pisanje testov popestrijo z aktivnostmi lokalnega značaja. V Pesnici so pripravili orientacijski pohod do didaktične kmetije Eder, v Postojni so si ogledali okolico in čas krajšali z družabnimi igrami, v Kamniku pa so tekmovalci spoznali bogato kulturno dediščino mesta in njegovo okolico. V splošnem smo lahko zadovoljni z ravno znanja mladih planincev. Iz rezultatov je razvidno, da več kot dve tretjini ekip tudi doživlja gore. Seveda pa verjamem, da znate mentorji in vodniki iz tekmovanja za mlade izluščiti tudi cilje, ki so pomembnejši od osvajanja točk in zmagovanja – druženje, spoznavanje prijateljev in ne nazadnje približevanje viziji naše organizacije, da mladim planinstvo postane način življenja.

Zastopanost MDO PD na regijskih tekmovanjih MIG

	MDO PD	vseh PD v MDO	sodelujoča PD	št. ekip	delež PD	delež po ekipah
1.	Koroška	20	0	0	0,00 %	0,00 %
2.	Primorsko - Notranjski	14	4	11	28,57 %	15,28 %
3.	Kamniško - Bistriški	9	3	8	33,33 %	11,11 %
4.	Savinjski	55	7	13	12,73 %	18,06 %
5.	Podravje	36	4	11	11,11 %	15,28 %
6.	Ljubljane	47	2	3	4,26 %	4,17 %
7.	Posočje	16	3	5	18,75 %	6,94 %
8.	Pomurja	7	2	6	28,57 %	8,33 %
9.	Notranjska	16	1	1	6,25 %	1,39 %
10.	Dolenjske in Bele krajine	10	2	2	20,00 %	2,78 %
11.	Gorenjske	30	8	11	26,67 %	15,28 %
12.	Zasavja	16	1	1	6,25 %	1,39 %
	SKUPAJ	276	37	72	13,41 %	100,00 %

IGRE ZA KREPITEV KOMPETENC

Pripravi: Uroš Kuzman

Ko se v Sloveniji spregovori o neformalnem izobraževanju mladih, je skoraj vedno v rabi beseda kompetenca. Izraz, ki je v slovenščino zašel kot izpeljanka angleške besede *competence* (sposobnost posameznika za učinkovito izvršitev naloge), se je na področju mladinskega dela že dobro uveljavil. Ker je v planinstvu nekoliko manj pogost, ga predstavljamo v tokratni številki.

Posameznik, vključen v delo mladih, ob njem pridobiva vrline, pomembne za učinkovitejše delovanje na različnih področjih svojega življenja. Zaradi narave aktivnega učenja te presegajo zgolj (teoretično) znanje in krepijo tudi njegove (praktične) veščine. Poleg tega v okviru organizacije ali skupine prevzema tudi njene vrednote in stališča. Ti trije elementi so sestavni deli posamezne kompetence. Ena izmed poglavitnih nalog naše in vsake druge članske organizacije je obnavljanje članstva in s tem zagotavljanje obstoja in neprekinjenosti dela. Mlade, ki skozi osnovno usposabljanje pokažejo svoje odlike in zanimanje, usmerjamo v aktivno soustvarjanje in jim pomagamo osvojiti kompetence, ki jih zanj potrebujejo. Te sicer še ne zagotavljajo uspeha, vendar je lahko njihova odsotnost ključna ovira za opustitev dejavnosti.

Zato in za potrebe lažjega prepoznavanja učinkov mladinskega dela so bili oblikovani kompetenčni modeli, ki služijo kot smernice za tovrstno uvajanje in kasnejšo rast posameznika kot voditelja. Enega takih najdemo v publikaciji z naslovom *Misija: voditelj*, ki je nastala v okviru projekta *Competitive Edge* in je prosto dostopna na naslovu www.competitive.si. Kompetence mladinskega dela so predstavljene v sklopu 19 vsebinskih področij, kot so na primer komunikacija, motivacija, delo s posameznikom, delo s skupino, vrednotenje idr. Pri vsakem področju so opredeljene splošne kompetence in konkretni osvojljivi cilji. Ob koncu so predstavljene tudi dejavnosti, s katerimi lahko razvoj tovrstnih kompetenc okrepimo in spremljamo. V nadaljevanju predstavljamo nekaj takih, ki lahko dopolnijo vaše planinske programe in hkrati ponudijo tudi obilo družabnih užitek.

SPUSTIMO OBROČ

Pripomočki: en obroč hulahop na 5 do 8 udeležencev

Namen: podreditev posameznika skupnemu cilju
Igralci pod obroč položijo kazalec desne roke. Spusti ga morajo z višine prsi do tal in pri tem paziti, da nihče izmed njih ne izgubi stika z njim. Če se to zgodi, ga morajo vrniti na začetno višino. Igra poteka v tišini, lahko pa med seboj komunicirajo z mimiko in prosto roko.

Se bo jajce razbilo?

Foto: arhiv izobraževanj MV

ODBOJKA Z ODEJO

Pripomočki: polje v obliki kvadrata (stranica 10 metrov), razdeljeno na štiri enake dele, štiri odeje

Namen: tekmovanje, v katerem bolj kot fizične sposobnosti pride do izraza sodelovanje

Skupina igralcev (od 4 do 9) dobi odejo in zasede eno polje. Z žrebom določimo ekipo, ki bo začela igro. Na sredino njihove odeje položimo žogo (nogometno ali odbojgarsko), ki jo zalučajo v eno od sosednjih polj. Sosedje poskušajo žogo uloviti. Pri tem si lahko pomagajo z odejo in deli telesa (noga, glava, rame-

Predstavljamo družabne aktivnosti, ki jih lahko uporabite v sklopu planinskih dejavnosti.

na), vendar morajo pri tem ves čas vsi igralci z obema rokama držati rob odeje. Če jim to uspe, žogo umirijo na sredini odeje in jo zalučajo dalje. Vse ekipe imajo določeno število življenj, ki jih izgubijo, če žoga pade na tla v njihovem polju, če jo zalučajo v avt ali ko se med lovljenjem dotaknejo žoge, ki jim naposled pade na tla v njihovem ali drugem polju. Ko ekipa izgubi vsa življenja, se umakne, njihovo polje pa postane del avta. Za uspeh pri igri sta ključnega pomena sodelovanje in dobra komunikacija, kar otroškim ekipam pogosto ne uspe.

MET JAJCA

Pripomočki: po eno jajce, 12 slamic, 3 serviete in vrečka na ekipo

Namen: timsko delo in iskanje kreativne rešitve
Vsaka ekipa prejme jajce in dogovorjene pripomočke. Nekateri materiali so na voljo vsem (škarje, lepilo, vrvica). Izdelati morajo ogrodje, ki bo jajce zavarovalo pred padcem z balkona ali pri metu čez ograjo. Po presoji lahko dovolimo uporabo materialov iz naravnega okolja. Ekipa je uspešna, če voditelju vrne nepoškodovano jajce.

Poleg znanja in veščin so ključne tudi vrednote.
Foto: arhiv izobraževanj MV

VIRUS

Pripomočki: podstavek oz. baza za vsakega igralca (lahko list formata A4, karton ali lesen krožnik)

Namen: timsko iskanje strategije

Voditelj predstavlja virus, ki napada obrambni mehanizem, ki ga sestavljajo igralci. Vsi se razporedijo po prostoru, tako da vsak stoji na svoji bazi. Voditelj postavi svoj podstavek mednje, a sam odide na nasprotni konec prostora. Njegov cilj je zasesti to ali katero koli drugo prazno bazo. Vsi igralci skupaj mu poskušajo to preprečiti. To pomeni, da vedno nekdo steče in zasede prazno bazo pred njim (njegova baza ostane prazna, zasesti jo mora nekdo drug). Za razliko od igralcev se lahko voditelj giblje le s hitro hojo. Čeprav se zdi, da so igralci v prednosti, virus, vsaj v prvih igrah, navadno zelo hitro uspe zasesti eno od baz. Zato lahko po nekaj poskusih voditelj zapusti prostor in dovoli igralcem, da se dogovorijo za skupno strategijo. Če je idej veliko, to ponovimo večkrat.

STOLP

Pripomočki: časopisni papir in po en lepilni trak na skupino

Namen: timsko delo in načrtovanje strategije

Vsaki skupini damo enako količino časopisnega papirja in lepilni trak. V določenem času (npr. 5 minut) morajo postaviti čim višji stolp. Pred začetkom imajo na voljo 10 minut za pripravo načrta, nato pa se med delom ne smejo več pogovarjati. Igro lahko ponovimo večkrat in karakteristike stolpa določimo vsakič znova. Na primer lahko določimo minimalno višino in zahtevamo, da mora zdržati čim več evrskih kovancev.

RISANJE V PARIH

Pripomočki: po eno pisalo in list formata A5 na par

Namen: doživljanje vodenja in voditeljstva

Udeležence razdelimo v pare. Povemo jim, da igra poteka v tišini in brez neverbalnih kretenj. Udeleženca, ki sta skupaj v paru, prosimo, da prime-ta pisalo in ga položita na sredino lista. Nato damo vsem parom hkrati navodilo, da morajo skupaj narisati avtomobil, hišo in psa, ne nujno v tem vrstnem redu. Ko končajo, si med seboj pokažejo izdelke in ob njih povedo, kako so doživljali risanje, kdo v paru je prevzel vodilno vlogo in kdo je bolj sledil.

GEOCACHING, VEČ KOT LE IGRA

Avtor: Tomaž Kocman

Geocaching je izraz za novodobni lov za zakladom. Novodobni zato, ker se njegovi ljubitelji pred odhodom o njem poznajo na spletni strani in ga nato poiščejo ob pomoči navigacijskih naprav. Po besedah geolovcev lahko predstavlja avanturo, raziskovanje, zabavno druženje s prijatelji ali družinsko potepanje, v katerem se bi morebiti lahko našli tudi številni mladi platinici. Zato smo za podrobnejšo predstavitev dejavnosti poprosili Tomaža Kocmana, ki je s Stašo Matjaž o njej spregovoril na letošnji Izmenjavi zanimivih idej v Trzinu.

Zaklad s predmeti za menjavo
Foto: Tomaž Kocman

Skriti zakladi za geolovce

Začelo se je 1. maja 2000, ko je ameriška vlada omogočila uporabo satelitov v komercialne namene. S tem se je močno povečala natančnost javno dostopnih navigacijskih naprav. Tri dni kasneje je Dave Ulmer skril prvi zaklad in koordinate s skromnimi pravili igre objavil na spletu. Njegova ideja je postala pravi spletni hit in še v istem tednu je zrasla spletna stran, konec meseca pa je bil skovan izraz *Geocaching*. Do konca leta je bilo na voljo že 75 zakladov. Danes zaklade odkriva več kot pet milijonov geolovcev, skupno število teh pa se približuje dvema milijonoma. V Sloveniji je bil prvi zaklad skrit junija 2001, danes jih je že okoli dva tisoč.

Sodelovanje v igri je preprosto. Obiščite spletno stran **geocaching.com**, kjer se prijavite (osnovna registracija je brezplačna). Tu se nahajajo informacije o skritih zakladih. Med njimi lahko izbirate glede na lokacijo, ime ali katero izmed drugih karakteristik. Zakladi se glede na vrsto med seboj razlikujejo. Pri *tradicionalnih* (Traditional Caches) so podane le končne koordinate zaklada, kamor naj bi se odpravili lovci. Pri *večstopenjskih* (Multi Caches) osnovni opis vodi le do prve točke. Tam je za nadaljnji korak treba opraviti nalogo (npr. prešteti okna na stavbi, poiskati letnico na spomeniku). Nekateri izmed njih (Puzzle Caches) zahtevajo, da že doma rešimo sudoku, križanko ali krajšo nalogo. Še posebej zanimivi so *zemeljski zakladi* (Earth Caches). Pri njih te na cilju namesto zaklada (škatlice) pričaka naravna znamenitost, ki je na zanimiv način opisana že v opisu zaklada. Kot dokaz najdbe zadnjih zadostuje pravilen odgovor na zastavljeno vprašanje.

Z različnimi podatki opremljeni opisi zakladov

Opisi zakladov vsebujejo tudi podatek o težavnosti in terenu. Ti so lahko skriti tudi ob avtocestah ali sredi previsnih sten. Zato so v pomoč pri izbiri cilja uporabniku na voljo tudi informacije, kot na primer časovna zahtevnost iskanja zaklada, potrebno prevozno sredstvo in pripomočki, primernost zaklada za otroke, nevarnost klopov in podobno. V opisih navadno najdemo tudi podatke o naravnih, kulturnih in zgodovinskih značilnostih lokacije ter doživljajske vpise geolovcev, ki so zaklad že našli.

Zakladi so različnih velikosti: od *nano*, ki so veliki komaj kakšen centimeter, pa do velikosti *large*, katerih volumen presega 20 litrov. Čeprav gre tu večinoma za različne vodotesne škatlice, lahko nalepite tudi na izvirnejše izvedbe (npr. v vijaku, debelejši veji, kamnu). V vseh je vpisna knjižica, v katero se vpišejo najditelji, glede na velikost pa ti lahko vsebujejo tudi pisalo in predmete za menjavo. Navadno so to manjše igračke, obeski za ključke, zapestnice ali značke. Ta predmet lahko odnesemo domov, če ga nadomestimo z novim, ki naj bi bil enake ali večje vrednosti. Mednje ne spadajo živila, zdravila, smeti in vse ostalo, česar si tudi sami ne bi želeli najti v takem zakladu.

Iskanje s pomočjo navigacijskih naprav

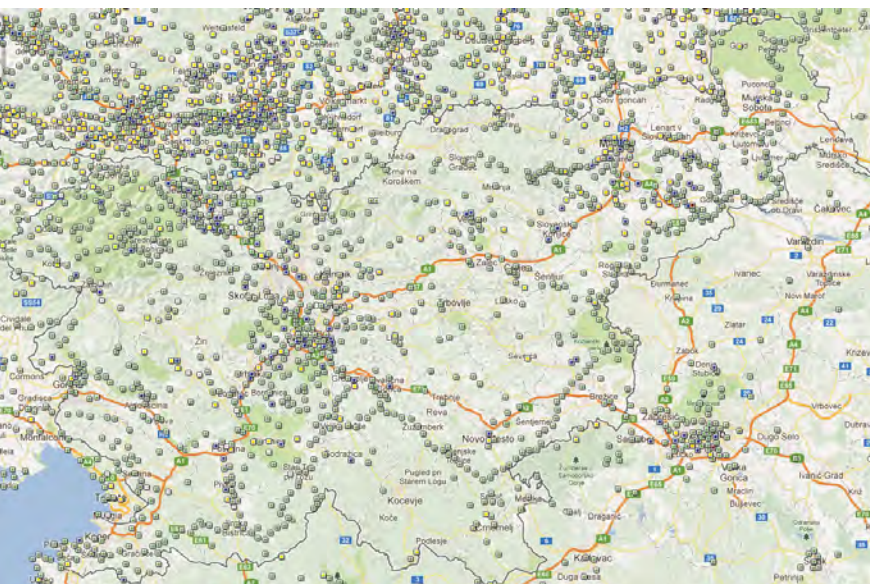
Za iskanje zakladov je primerna skorajda vsaka naprava GPS, od tistih za gibanje v gorah do pametnih telefonov. Za začetek se lahko na teren odpravite tudi brez nje, a si velja izbrati cilj v urbanem okolju. Ko se vpišete v vpisno knjižico, zaklad vrnete nazaj v skrivališče, tako da je na voljo tudi geolovcem, ki bodo prišli za vami. Obvestilo o svojem odkritju zabeležite tudi na spletni strani. Če imate pri iskanju zakladov težave ali vprašanja, se lahko po nasvete in odgovore obrnete na spletno stran **geocacher.si** (Slovenski geocaching klub) ali **Geobunkelj.si**. Obe poleg foruma ponujata tudi obilo zanimivih člankov, vse potrebne informacije za uspešen geolov ter tudi navodila za postavljanje lastnega zaklada. Na strani Slovenskega geocaching kluba pa lahko preverite tudi trenutna nahajališča s pomočjo Geopedije.

Strastni ljubitelji si svojo osnovno dejavnost včasih popestrijo tudi s *sledljivčki*. To so s kodo označeni rekviziti, ki se nahajajo v zakladu. Navadno imajo na ploščico vgraviranega hrošča ali pa gre za posebne, za to priložnost izdelane kovance. Sledljivčka odnesemo iz zaklada in ga nato v enem izmed naslednjih iskanj znova odložimo v primernem zakladu, seveda pa o vsem tem poročamo tudi na spletni strani. Sledljivčki imajo navadno določen cilj, ki naj bi mu sledili prenašalci. Pri nekaterih je to zgolj čim daljše potovanje, pri drugih pot na sever ali z otoka na otok, pri nekaterih pa obisk čim več znamenitosti.

Poleg naključnih srečanj pri iskanju zakladov se geolovci družijo tudi na organiziranih dogodkih, kjer je mogoče izmenjati izkušnje, pridobiti kak namig ali pohvaliti dobro skrit zaklad. Pod geslom »geocaching ni geotrashing« se odvijajo dogodki s kratico *CITO* (Cache In, Trash Out Event), kjer s skupnimi močmi čistimo del narave. V Sloveniji ga organiziramo v sklopu akcije Očistimo Slovenijo.

In kako lahko geocaching povežemo s planinstvom?

Veliko zakladov je na vrhovih in lahko otrokom služijo kot dodatna motivacija. Opis zaklada vam bo morda ponudil kako novo zanimivost, vas popeljal na za vas novo pot ali pa vam odkril katerega izmed prej neznanih skritih koticov. Lahko ga uporabite, ko načrtujete ogledne ture ali raziskujete okolico pred in med planinskim taborom. Tako boste morda naleteli na zanimive ideje, ki jih lahko uporabite pri programskih aktivnostih (npr. na nočnem lovu za skritim zakladom). Na srečanjih boste morda spoznali ljudi, ki vam bodo pomagali popestriti vaše aktivnosti z otroki. Kakor koli, geocaching je dovolj širok, da v njem vsakdo najde nekaj zase. Upamo, da bo uspelo tudi vam.

Levo: Lokacije zakladov v Sloveniji
Foto: Tomaž Kocman

Desno: Potujoči hrošček
Foto: Tomaž Kocman

»STOPILI SMO KORAK NAPREJ!«

Intervju z Rokom Kovšco, že slaba dva meseca nekdanjim predsednikom MK PZS

Pripravili: Uroš Kuzman, Ana Suhadolnik, Tina Arh

Sedemnajstega novembra 2012 je v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu potekal letni zbor mladinskih odsekov. Z njim se je iztekel dvoletni mandat predsedniku Mladinske komisije Roku Kovšci. Na njegovo mesto je bil izvoljen Matej Ogorevc, sicer član PD Domžale. Kljub svoji mladosti se je Rok pogumno spopadel z izzivom vodenja ene največjih mladinskih organizacij v Sloveniji. V želji, da bi mu sledili novi ustvarjalni posamezniki, smo ga po koncu dela povabili k pogovoru.

in na tekmovanjih Mladina in gore. V društvu so si zato zaželeli, da bi se še dodatno izobrazil in prevzel del nalog. Tako sem se udeležil prvega seminarja za mladinske voditelje v Bavšici. Tam so me hribi še dodatno očarali. S sotečajnico sva prevzela vodenje krožka na osnovni šoli. Sledila sta seminar orientacije in usposabljanje za vodnika Planinske zveze Slovenije. Moja vloga v društvu je tako dobila večje razsežnosti. Letno sem bil namreč zadolžen za več izletov, prevzel pa sem tudi koordinacijo in organizacijo orientacijskih tekmovanj na regijski ravni. To je bila ključna odskočna deska za pokrajinski odbor in kasneje Mladinsko komisijo.

V dvoletnem mandatu vam je uspelo postoriti marsikaj. Kako blizu si prišel realizaciji svoje vizije?

Ekipa, ki je leta 2010 prevzela vodenje komisije, je bila zagnana, a še neizkušena. Bili smo aktivni v lokalnih društvih, nihče od nas pa ni bil aktivni član tako velike organizacije, kot je Planinska zveza Slovenije. Nalogo smo vzeli kot izziv in stopili skupaj. Luč sveta so ugledali novi dnevniki Ciciban planinec in Mladi planinec, začeli smo izvajati nagradni tabor, namenjen najboljšim ekipam tekmovanja Mladina in gore in Slovenskega planinskega orientacijskega tekmovanja, ter izvedli šolo za načelnike. Založniški odbor je začel projekt samostojne revije, ki nudi podporo in nov prostor za ustvarjanje. Razpis MK PZS za sofinanciranje taborjenj smo še nekoliko približali organizatorjem in prenovili pravilnik orientacijskih tekmovanj. Naše prakse dela z mladimi smo predstavljali tudi v tujini in prevzeli organizacijo mednarodnega seminarja. Pripravljena je vsa dokumentacija za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu in včlanitev v Mladinski svet Slovenije. Ohranili smo tudi vse ostale redne dejavnosti komisije, ki jih ni malo. Vse to je plod dela članov upravnega odbora, predstavnice v YC UIAA in nekaterih aktivnih mladinskih voditeljev. Posebej bi izpostavil svoja podpredsednika Damjana Omerzuja in Domna Strleta ter strokovno delo Veronike Susman Šegatin, veliko podporo pa nam je nudilo tudi predsedstvo PZS. Moja vizija je bila še bolj povezati komisijo, pokrajinske odbore in mladinske odseke. Nekaj projektov je ostalo odprtih, a verjamem, da bodo obrodili sadove. Stopili smo korak naprej!

Rok Kovšca,
predsednik MK PZS v
obdobju 2010–2012
Foto: arhiv MK PZS

V Mladinsko komisijo si prišel kot vodja Pokrajinskega odbora mladinskih odsekov Dolenjske in Bele krajine in po pol leta prevzel tudi predsedniško funkcijo. Nam lahko opišeš pot, ki si jo prehodil pred tem odločilnim trenutkom?

S planinstvom sem se začel ukvarjati v tretjem razredu osnovne šole. Udeleževal sem se mesečnih pohodov planinskega društva PD Krka Novo mesto, čistilnih in markacijskih akcij ter obvezno poletnih planinskih taborov. Tekmoval sem tudi v orientaciji

Omenil si pridobivanje statusa nacionalne mladinske organizacije in članstvo v Mladinskem svetu Slovenije. Kakšen pomen ima po tvojem mnenju integracija komisije v nacionalna telesa na področju mladinskega dela?

To je potreben pogoj, da naša dejavnost ostane aktualna in da bomo lahko zanjo pridobili čim več sredstev in tako čim bolje delovali. Hkrati bo komisija s tem dobila svoj glas pri sooblikovanju tovrstnih pogojev. Povezovanje z drugimi mladinskimi organizacijami prinaša tudi nove možnosti za sodelovanje.

Kako bi ocenil siceršnje delovanje komisije v zadnjih letih in kje vidiš nadaljnje možnosti za razvoj?

Delovanje v zadnjih letih je bilo na zelo visoki ravni in mi smo si zadali to raven ohraniti. Predvsem se je ustvarila pozitivna miselnost, da MK deluje za mlade in za delo z mladimi. Ljudje, ki se v delo vključijo, znajo zaznati šibke točke in si želijo stanje izboljšati. Zato menim, da se bo komisija v nadaljnjih letih še bolj razvila in uspešno nudila strokovno podporo mentorjem in vodnikom, ki delajo z mladimi, tako s finančno podporo in množičnimi akcijami kot s strokovnimi usposabljanji in posveti.

Kaj predsedniška izkušnja pomeni zate osebno?

Pridobil sem veliko izkušenj. Da bo tako, sem čutil že, ko sem vložil kandidaturo, zato mi je bil to velik izziv. Porabil sem veliko prostega časa in moral nemalokrat prilagajati osebne in študijske obveznosti. Vseeno sem spoznal veliko novih ljudi različnih strok, s katerimi bom zagotovo še kdaj sodeloval tako na osebнем kot poklicnem področju. Predvsem pa sem dobil veliko dobrih planinskih prijateljev.

Počasi končuješ študij. Kakšna bo tvoja nadaljnja pot? Imaš že nove načrte?

Tako je, končujem študij gospodarske in tehniške logistike v Krškem. Trenutno je glavni cilj diploma, nato pa redna zaposlitev. Časi so težki, zato sem vesel, da sem v času študija znanje in izkušnje nabiral tudi v planinstvu. Upam, da bodo neformalna znanja pozitiven doprinos pri iskanju zaposlitve. Ostajam aktiven tako v planinskem društvu kot v planinski zvezi. Še vedno sem vodja našega POMO, ohranil bom tudi svojo vlogo pri usposabljanju za mladinske voditelje. Odprt sem tudi za druge projekte komisije in zveze. Predvsem pa bi rad unovčil pridobljene

izkušnje in v matični mladinski odsek in POMO vpe-ljal dobre prakse od drugod.

Redko se zgodi, da – kot v tvojem primeru – štafetno palico prevzame starejši predsednik. Ne dvomim, da želiš Mateju Ogorevcu iz Domžal veliko uspehov. Bosta ostala v stiku, se bo lahko obrnil k tebi po nasvet, če ga bo potreboval?

Res je, Matej je starejši in tudi zelo izkušen. Za seboj ima kar nekaj projektov, tudi mednarodnih. Zato me je veselilo, da se je odločil za kandidaturo. Okoli njega se je zbrala ekipa mladih članov, ki imajo že zdaj veliko izkušenj in idej za naprej, zato vem, da je komisija prišla v dobre roke in bo raven delovanja visoka. Mateju sem pripravljen pomagati tako z nasveti kot tudi z aktivnim delom na projektih. Eden pomembnejših bo nov pravilnik mladinske komisije. Vsekakor pa verjamem, da se bo našel čas tudi za skupno hribolazenje.

Imaš za konec kakšno misel za naše bralce, ki delajo z mladimi?

Na mladih svet stoji in tako velja tudi v planinski organizaciji. Zasluge za njihovo obiskovanje gora gre-do mentorjem in vodnikom, ki jih učijo samostojnosti. Zato je vaše delo temelj celotne planinske organizacije.

Upravni odbor MK PZS, izvoljen v Mojstrani leta 2010
Foto: arhiv MK PZS

INTERVJU

»ZA DELO Z MLADIMI MORAŠ BITI SRČEN«

Intervju z Majdo Pagon, načelnico MO PD Tolmin

Pripravila: Ana Suhadolnik

Na zboru mladinskih odsekov so znova podelili priznanje *Mladina in gore*, ki ga za izjemen prispevek pri delu z mladimi lahko prejme posameznik, mladinski odsek ali zunanja organizacija. Letošnji dobitnik, Mladinski odsek Planinskega društva Tolmin, je že 60 let eden nosilcev planinske vzgoje mladih v Posočju. Zato smo ob tej priložnosti k pogovoru povabili dolgoletno načelnico in mentorico planinske skupine Majdo Pagon.

Podelitev priznanja na zboru mladinskih odsekov
Foto: arhiv MK PZS

Mladinski odsek PD Tolmin je bil ustanovljen leta 1952, letos praznujete okroglo obletnico. Povejte nam, kako se je vse začelo in kateri so bili mejniki vašega delovanja?

Najprej je bil ustanovljen mladinsko-pionirski odsek. Izlete so izvajali na tolminskem učiteljišču in v osnovni šoli, vendar brez močnejše povezave s programom in delom društva. Po letu 1957 se je to spremenilo. Začeli so se skupni izleti, predavanja, izšolali smo tudi dva mladinska vodnika. Projekti so bili v tem obdobju zelo pestri. Z mladino iz gospodarstva smo

na primer sodelovali pri gradnji cest. Nato je napočila manjša kriza. Mladi so odhajali v študijska središča, mentorjev pa ni bilo dovolj. Leta 1972 je vodenje prevzela Marija Šavli in delovanje razširila na vrtce in nekatere nove šole. Pod njenim vodstvom je k delu pristopilo mnogo novih strokovnih sodelavcev, število cicibanov in mladih planincev pa se je potrojilo. Odsek je leta 1987 prvič prejel priznanje *Mladina in gore*.

Že dolga leta ste načelnica mladinskega odseka. Kako se spominjate začetkov in svojega dela?

Načelnica mladinskega odseka sem postala leta 1994. Na začetku je bilo kar nekaj težav. Po Marijinem odhodu se je dejavnost na OŠ Tolmin ohladila. Tudi na gimnaziji nam, razen v krajših obdobjih, delo nikoli ni steklo. Zato je bila velika sreča, da smo bili dobro organizirani v osnovni šoli v Mostu na Soči. Tam so vsako leto potekali tabori, planinske šole in različna predavanja (lovcev, gozdarjev, staršev). Še bolje nam je šlo v vrtcih. Otroci so prav tekmovali, kdo bo postal ciciban planinec. Še danes izvajamo srečanja zanje, letos že 27. srečanje. Pred dobrimi desetimi leti se je znova odprlo tudi v Tolminu, razširili smo se tudi na zunanje oddelke, še korak dlje pa smo stopili, ko smo pred šestimi leti začeli delati tudi z otroki s posebnimi potrebami. Lani smo tako izvedli 52 izletov, pla-

ninsko šolo, tabor in tabor za nadarjene učence, sodelovali smo na dnevu prostovoljstva in dveh srečanjih POMO Posočja. Vsa ta leta smo imeli veliko moralno in finančno podporo ravnateljev, staršev, planinskega društva in Zavoda za šport Občine Tolmin.

Med člani vašega društva je bilo v preteklem letu skoraj tristo mladih. Kaj vse jim mladinski odsek ponuja med šolskim letom?

Res je, tretjina članstva je mladega. Veliko je tudi takih, ki sicer ne plačajo članarine, a se vseeno udeležujejo izletov. Mladinski odsek jim nudi veliko dejavnosti: v vrtcih program Ciciban planinec in brezplačen dnevnik, ob plačilu članarine pa tudi majico planinskega društva. Društvo krije tudi tretjino prevoznih stroškov, za srečanje cicibanov pa je prevoz brezplačen. Poleg tega nudimo tudi popuste, če se tabora udeleži več otrok iz iste družine. Društvo povrne stroške mentorjem, vodnikom in vsem sodelujočim, tako da tudi ta del ne obremeni denarnic staršev.

Verjamem, da mora biti glede na množičnost tudi vaš strokovni kader zelo širok. Kakšen je vaš recept za dobro medsebojno sodelovanje?

Vsa leta skrbimo, da bi imeli v vrtcih in šolah dovolj usposobljenih mentoric. Zato jih redno pošiljamo na izobraževalne in obnovitvene tečaje. Pri izletih so nam v pomoč tudi vodniki, gorski reševalci, jamarji, varuhi gorske narave, alpinisti, športni plezalci, nadzorniki TNP in vodstvo PD Tolmin. Recepta za dobro medsebojno sodelovanje nimam. Moje osebno načelo je, da se nam lahko vsak pridruži, in z veseljem ga sprejmemo. Tudi tisti, ki prekinejo delo zaradi ustvarjanja družine ali drugih vzrokov, so vedno dobrodošli nazaj. Prav letos je na porodniškem dopustu kar pet mentoric, zato bomo obletnico praznovali prihodnje leto.

Vam uspeva v kolektiv vključevati tudi mlade, potem ko zapustijo osnovnošolske klopi?

Z vključevanjem srednješolcev in študentov se ne moremo posebno pohvaliti. Šele letošnje poletje smo dobili prvo pripravnico za mladinsko voditeljico. Sicer pa se je sedem srednješolcev vključilo v izobraževanje za mlade nadzornike TNP, ki po potrebi sodelujejo pri izletih, čistilnih akcijah in predstavitvah dela mladih nadzornikov.

Poleg mladinskega v društvu delujejo še drugi odseki in sekcije. Kaj ta širina in vključenost jamarjev, gorskih reševalcev, alpinistov, plezalcev pomeni za vaš odsek?

Razvejanost društva nas zelo bogati. Vsi sodelujemo in pomagamo pri izvajanju programa! Gorski reševalci nas poleg predavanj in prikazov spremljajo tudi na srečanjih cicibanov planincev in POMO Posočja. Njihov načelnik in šolski psiholog Žarko Trušnovec vsako leto organizira planinsko šolo v naravi za nadarjene učence 8. in 9. razreda OŠ Tolmin, Most na Soči, Kanal in Podbrdo. Aktivno sodelujemo tudi z alpinisti in športnimi plezalci, ki nam nudijo različna izobraževanja in varovanje pri plezanju. Najzanimivejši pa so otrokom jamarji, ki kot krti rijejo in raziskujejo jame v bližnji okolici. Vsako leto cicibane in njihove starše za konec leta peljejo v Dantejevo jamo, za piko na i pa se spustijo še iz Hudičevega mostu 63 metrov v globino soteske reke Tolminke. Za osnovnošolce pripravljajo tudi jamarško šolo. Zadnja štiri leta na naših taborih, planinski šoli v naravi in pri sajenju dreves na planini Razor

sodelujemo tudi z varuhi gorske narave.

Ena izmed vaših posebnosti je tudi kakovostno društveno glasilo Krpelj. Povejte, kako ga pripravljate, komu je namenjeno in kako dolgo že izhaja?

Glasilo je prvič izšlo marca 2000, je brezplačno in namenjeno informiranju naših članov. Glavni urednik Žarko Rovšček skrbi, da so v njem zastopani vsi odseki. V prvih letih je izhajalo dvakrat letno na 40 straneh, v zadnjih pa enkrat letno v večjem obsegu, še posebej ob društvenih jubilejih. Berejo ga tudi mladi, v njem so fotografije z izletov, taborov in srečanj.

Imate za konec morda misel za naše bralce, ki v planinstvu delajo z mladimi?

Če delaš z mladimi, moraš biti srčen, trden, močan, pošten in vztrajen, saj rabiš veliko dobre volje in pozitivne energije. Ampak, če uspeš samo enega navdušiti in ga popeljati goram naproti, si uspel. V mojem planinskem dnevniku je zapisan moto: Kjer je volja, tam je pot!

Srečanje cicibanov planincev
Foto: spletna stran PD Tolmin

POHODNI, POTUJOČI, POPOTNI TABORI

Začetek koledarskega leta je čas, ko se začnejo zbirati ideje in predlogi za planinski tabor, določita se termin in lokacija. Številnim, že utečenim odsekom sta šotorjenje in organizacija skupnega prevoza z avtobusom povsem samoumevno dejstvo, spet drugi za to nimajo sredstev ali kadra. Predvsem zanje in pa seveda vse tiste, ki želijo pokukati iz standardnih okvirov, predstavljamo nekaj alternativnih zamisli.

PEŠ NA TABOR

Avtorica: Tina Arh

Ture, izleti in orientacijski pohodi so sestavni del tabora, le malo taborečih skupin pa se odloči, da se peš odpravi tudi na tabor. Čeprav se ideja sliši neverjetna, lahko iz lastnih izkušenj povem, da je njena izvedba zelo preprosta, obenem pa ponuja prav posebno doživetje. Učencem zadnje triade in bolje pripravljenim mlajšim udeležencem razdalja od 40 do 50 kilometrov, enakomerno razporejena v tri pohodne dni, ne bi smela predstavljati težav. V tem primeru bi tretji dan prišli do tabora, takrat pa bi se tabor začel tudi za ostale. Če je taborni prostor preveč oddaljen, poiščemo primerno izhodišče, ki je dostopno z vlakom ali avtobusom. Skupina ne sme biti prevelika (do 15 udeležencev), saj je tako dinamika bolj po meri vseh udeležencev, kar je zaradi dolžine izleta ključno. Hojo razdelimo na dva dela – zgodaj zjutraj in popoldne, po 17. uri, da se izognemo vročini, opeklina in izčrpanosti.

Vnaprejšnje načrtovanje poti in proučevanje profila poti je zelo pomembno, predvsem se poskušamo izogniti nepotrebnemu vzpenjanju in sestopanju.

Poleg planinskih zemljevidov so dobrodošli tudi zemljevidi večjega merila (DTK 25), saj omogočajo boljše izogibanje cestam, gibanje po stezicah in kolovozih. Pohod je odlična priložnost za vaje v orientaciji, saj lahko zemljevid in izbiro poti prepustimo udeležencem in le nadzorujemo, da se dovolj neprekinjeno približujemo zelenemu cilju. S tem bomo močno okrepili tako njihovo znanje kot orientacijsko samozavest. Idealna je hoja ob reki ali pot, ki vodi mimo vodnih točk, kjer se med popoldanskim počitkom lahko osvežimo. To prispeva k dobremu vzdušju, počutju in ne nazadnje higieni. Tudi težave z vodo za kuhanje in pitje v tem primeru odpadejo.

Ob načrtovanju poti predvidite prostore, kjer boste prenočili. Tovrstni ideji se najbolj poda bivakiranje. V prostorskem sistemu občin na www.geoprostor.net lahko poiščemo lastnike parcel, kjer bi želeli prespati, in jih prosimo za dovoljenje. Če je mogoče, se dogovorimo tudi za kurjenje ognja in nabiranje lesa. Primerne so manjše jase v bližini pitne vode in s čim manjšim nagibom terena. Če vode ne najdemo v naravi, se velja utaboriti blizu naselja, kjer lahko zaprosimo zanje. Mnogim pomoč planincem ni odveč in so v primeru dežja pripravljeni ponuditi tudi kozolec ali kak drug prostor pod streho.

Celi šotori so zelo težki za prenašanje, zato je primernejša uporaba šotorskih kril, iz katerih si naredimo bivake, prilagojene vremenskim razmeram in okolju. Potrebujemo tudi kotliček za kuhanje in premišljeno količino hrane. Če se le da, jo poskusite dokupiti na poti. Dobro se obnese hrana, ki se ne pokvari, katere priprava ni prezahtevna in jo lahko zaupamo udeležencem. Kuhamo na ognju in trinožniku, ki ga je zelo preprosto narediti iz treh palic in vrvi, sicer je primeren tudi plinski gorilnik z bombicami plina. Rajši jejte preveč kot premalo, saj so lačni ljudje hitreje slabe volje. Skupno opremo si razdelite pred začetkom pohoda in prtljago glede na težo primerno razporedite po nahrbtnikih. Tokrat je še posebej pomembno, da ne manjka kak bistven del s seznama opreme.

Sama menim, da je takšen pohod odličen za utrjevanje vezi v skupini in za spoznavanje. Otroci obenem postanejo samostojnejši, samozavestnejši in odgovornejši. Spanje pod milim nebom in kuhanje na ognju dojamemo kot razburljivo pustolovščino, na kateri pridobijo tudi ogromno uporabnih znanj. Ste torej pripravljeni dokazati, da je ne le vrh, ampak tudi prehojena pot tista, ob kateri planinci uživamo?

Odpravite se peš na tabor.
Foto: Matej Ogorevc

POTUJOČI TABORI PD GORNJI GRAD

Avtorica: Maruša Krznar

V mladinskem odseku planinskega društva Gornji Grad vsakih nekaj let v redni načrt dela vključimo potujoči tabor. Z udeleženci več dni preživimo v gorskem svetu, se premikamo od ene do druge planinske postojanke in ob tem osvajamo bližnje vrhove. Traso tabora izoblikujemo glede na sposobnosti udeležencev, ki jih praviloma poznamo, in v okviru kadrovske zmožnosti v odseku. V osnovi izvajamo dve preverjeni trasi: od Vršiča do Bohinja in v Kamniško-Savinjskih Alpah od Logarske doline čez Okrešelj pa do Gornjega Grada. Obe poleg osnovnega programa omogočata tudi nekaj rezervnih načrtov. Mesec dni pred odhodom s programom seznamimo interesente na informativnem sestanku. Tam prisluhnemo tudi njihovim željam in predlogom. Poleg tega organiziramo skupni pohod, na katerem ocenimo njihovo telesno pripravljenost. Ko lahko natančneje predvidimo število udeležencev, pokličemo in rezerviramo nočitve v planinskih kočah. Še posebej je to pomembno, kadar načrtujemo organizacijo tabora na obljudenih lokacijah in v času, ko

so kočice dobro obiskane. Točno število udeležencev sporočimo teden dni prej. Ob tem se pozanimamo in poskušamo dogovoriti tudi za ponudbo hrane, ki bo zadovoljila naše potrebe ob večdnevni telesni napori. Številne postojanke so pripravljene po dogovoru pripraviti tudi jedi, ki odstopajo od običajne ponudbe. Navadno v kočah zajtrkujemo in pojemo en topel obrok, malico nosimo s seboj. Pri načrtovanju porabe hrane je pomembno upoštevati, da se ob vsakodnevni hoji poveča potreba po hrani in velja imeti tudi nekaj rezerve, predvsem pri osnovnih živilih, kot so kruh, sir in konzervirana hrana. Pomembno je tudi načrtovanje, kje bomo prispeli do pitne vode ali jo moramo kupiti v koči.

Udeležence že na sestanku seznamimo s potrebno opremo, ki jo pred odhodom zelo pozorno pregle damo. To je še posebej pomembno, kadar se odpravljamo v visokogorje in so potrebna oblačila za nepredvidljive vremenske razmere. Svetujemo jim tudi pri izbiri nahrbtnika. Iz izkušenj lahko povem, da srednješolci nimajo težav pri nošenju petdesetlitrškega nahrbtnika, fantje običajno zmorejo še več. Kadar se odločamo za potujoči tabor z osnovnošolci, zagotovimo kakšno odraslo osebo več, ki pomaga pri nošnji. Včasih se dogovorimo za prevoz opreme ali dodatno oskrbo na dogovorjenem mestu, dostopnim z avtomobilom. NUJNO! Na potujoči tabor se ne podajamo z novimi planinskimi čevlji, ker obstaja velika verjetnost, da nas bodo že prvi dan ožulili in nam onemogočili uživanje v nadaljnjih dneh.

Organizacija potujočega tabora zahteva manj logističnega dela, saj moramo namesto urejanja tabornega prostora opraviti le nekaj telefonskih klicev. Posebej primerna je, kadar imamo manj udeležencev, a imajo ti veliko planinskih izkušenj. Cenovno je nekoliko dražje od običajnega, a je doživetje posebno zaradi stalnega stika z gorsko naravo. Ker se večino časa gibamo v eni skupini, sta vodenje in koordinacija preprostejša. Če znamo zamižati na eno oko tudi glede osebne higiene, se lahko v celoti prepustimo lepotam gora, nastalemu veselju, humorju sopotnika in vsem lepim dogodkom, ki nam prekrizajo pot.

Pohodni tabor je primeren za manjše skupine.
Foto: Manca Čujež

SOCIALNI PEDAGOG V PLANINSKI SKUPINI

Avtorica: Lučka Drganc

Predstavljamo povzetek diplomskega dela Lučke Drganc, univerzitetne diplomirane socialne pedagoginje, učiteljice razrednega pouka in mentorice planinske skupine v OŠ Šmartno v Tuhinju.

Postmoderna družba je s svojimi značilnostmi sprožila posebno reakcijo mladih. V času največjega razvoja medijev in informiranja sta vse pogostejši odtujenost in osamljenost. Mladi nanju odgovarjajo s svojim načinom življenja, za katerega je značilno pomanjkanje zanimanja, pobud, zadovoljstva, osebnega užitka in tudi smisla. Pogosto je vzrok neustrezna vzgoja in zgledi, ki nudijo negativne spodbude in tako vodijo v nezmožnost konstruktivne porabe prostega časa. Človek, ki pred seboj nima cilja, ni samo nesrečen, ampak komaj sposoben za življenje. Predstavniki moderne družbe so ljudje z notranjo praznino, ki jih ne more osrečiti nobena stvar. So kot otroci bogatih staršev, ki imajo vsega dovolj in se nobene stvari ne morejo razveseliti. Ob hlastanju za čim večjimi pridobitvami in užitki so se sami prikrajšali za najdragocenejše, kar človek potrebuje: srečo¹.

Vsak izlet je lahko nenadomestljiv prispevek k splošni izobrazbi, če vanj vključimo naravoslovca, zgodovinarja, geografa, ekologa, glasbenega pedagoga, gozdarja, lovca, animatorja, ribiča in druge. Na dobro organiziranem izletu lahko učenci spoznajo zgodovinske, geografske, naravoslovne, kulturne, ekonomske in politične posebnosti nekega območja. Spoznavajo nove kraje, nove ljudi, drugačen način življenja in etnološke posebnosti ter si tako širijo obzorje. Po vsebinski plati je pohodništvo torej bogatejše od večine drugih športnih zvrsti, še posebno pa od tistih, ki se odvijajo v zaprtih prostorih. Neskromno lahko rečemo, da je pohodništvo več kot samo šport².

Kdor pozna otroški svet, ve, kako malo je potrebno, da se pritegne njegovo pozornost. Kakšna stvar se zdi odraslim povsem nepomembna, otrokom pa je neprecenljiva in v nekem trenutku najpomembnejša na svetu. Otroci imajo veliko željo po gibanju in dosti energije, zato lahko od tu črpamo motivacijo za sodelovanje in njihovo seznanitev z naravo. Hribi, gore, planine in izleti po njih so pravi teren za sproščanje njihove energije in hkrati raziskovanje novega. Zelo zgodaj jih lahko seznanimo z njihovimi lepotami in jih hkrati posvarimo pred nevarnostmi, v katerih se lahko znajdejo. Skozi planinsko dejavnost oblikujejo pristen, čustven, spoštljiv in kulturnen odnos do narave kot posebne vrednote in tudi hoje kot najbolj dostopne in univerzalne športne dejavnosti, hkrati pa se usposabljaajo za samostojno planinarjenje v poznejših starostnih obdobjih.

V planinski skupini se posameznik razvija na čustvenem, umetniškem, spretnostnem, socialnem, kognitivnem in seveda telesnem področju. Sodelovanje v socialnih in drugih interakcijskih igrah, načrtovanje pohoda in risanje skice poti, uporaba zemljevida, hoja v vseh vremenskih razmerah, prilagajanje skupini, spoznavanje kulturnih in drugih znamenitosti. Tovrstne izkušnje pomagajo pri zorenju učencev veliko bolj, kot je to mogoče pričakovati od šolskega pouka. Zadovoljena je tudi potreba po delovanju. Na pohodih, plezalni steni, pri igri, pri izdelovanju vozlov, pripravljanju tabornega ognja in podobnih dejavnostih so aktivni. Dejavnosti same jih v to silijo.

Izlet je nenadomestljiv prispevek k splošni izobrazbi.
Foto: Lučka Drganc

Za notranjo polnost niso pomembne le materialne dobrine, ampak tudi zadovoljstvo zaradi pripadnosti in zaželenosti v medsebojnem odnosu. Pozitivne izkušnje preživljanja prostega časa v otroštvu in mladosti vplivajo na kasnejše podobne odločitve. V učiteljskem poklicu se nenehno srečujemo z mladimi, ki se jim vse zdi »brez zveze«, zato vedno znova iščemo načine, kako jih motivirati z različnimi dejavnostmi. Sama to poskušam prek planinskih uric, interesne dejavnosti, za katero se lahko odločijo ob začetku šolskega leta.

¹Trstenjak, A. (1993). Po sledih človeka. Ljubljana: Mladinska knjiga.

²Kristan, S. (1993). V gore ... Izletništvo, pohodništvo, gornišтво. Radovljica: Didakta.

Ključnega pomena je tudi naravnost k skupini. Sodelovanje, komunikacija, odgovornost in seveda zaupanje med člani. Zame je pomembno ustvarjati skupino, v kateri se posamezniki ne izgubijo med seboj, kjer imajo možnost vzpostaviti stike z vsemi drugimi v skupini in zadovoljiti svoje potrebe. Prav zadnje se mi zdi temeljna predpostavka za razvoj občutka pripadnosti. Otrok lahko v njenem družabnem okviru skupine zadovolji osnovne socialne potrebe, na primer potrebo po varnosti, sprejetju, zaupnosti, druženju, ljubezni. Uresničujejo pa se tudi različne kulturno specifične potrebe in interesi, načrti in delovne naloge, poraba dobrin, potreba po zabavi. Pomembno se mi zdi tudi načelo soodločanja in soustvarjanja. Skupaj načrtujemo pohode (narišemo skico poti, se odločimo za postanke in dejavnosti), učenci sami pripravijo družabni večer, sooblikujejo neko prireditev. Prepričam jih, da gre za njihovo stvar, kar jih motivira k aktivnejšemu sodelovanju in ustvarja pozitivno vzdušje. Pomemben je vsak posameznik in vsak doprinese glede na svoje sposobnosti in zmožnosti.

preizkušata svoje sposobnosti prenašanja naporov. Ob tem postajata samostojnejša, krepi pa se tudi njuna samozavest. Otroci s tem oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce, predvsem timsko delo in strpnost, saj si morajo v različnih situacijah med seboj zaupati, sodelovati in se naučiti sprejemati drugačnost. V času odraščanja takšne dejavnosti delujejo preventivno, saj veliko prej postanejo odgovornejši za svoja dejanja.«

Tudi sama lahko rečem, da delo s planinsko skupino prinaša pozitivna doživetja tako meni kot sodelujočim, ta pa povečujejo stopnjo samozavedanja, samovrednotenja, odgovornosti. Izboljšujejo se medsebojni odnosi, prebudi se želja po sodelovanju in učenju. Velika priložnost, da se povrnemo k naravi, smo mi sami in naša dejanja, ki so za vzgled otrokom. Od nas je odvisno, kaj jim bomo prenesli in v kakšen način življenja jim bomo usmerili. Zato se trudim, da bi jim s svojim delom pomagala pri gradnji samopodobe. Tako bodo v življenju veliko uspešnejši in zadovoljnejši. Zavedali se bodo sami sebe, vrstnikov in drugih ljudi ter družbe nasploh. Znali se bodo spopasti s težavami, ki jih bodo doživeli. Znali

Levo: Skozi planinstvo otroci in mladi postajajo odgovornejši.
Foto: Lučka Drganc

Desno: Otrok v skupini zadovolji potrebo po druženju.
Foto: Lučka Drganc

Pozitivni so tudi odzivi staršev: »Vključevanje otrok v dejavnosti, kot so planinske urice in planinski tabori, je zelo koristno. Otroci se naučijo veliko o življenju z naravo oz. v naravi, ob tem pa spoznavajo tudi sami sebe in svoje sposobnosti. Sin Andraž, star 13 let, in hči Nika, stara 11 let, že šesto leto obiskujeta planinske urice in se jih z veseljem udeležujeta. Tudi v krogu družine se radi skupaj odpravimo v naravo, pri tem pa aktivno sodelujeta pri pripravi in izbiri poti. S kakovostnim preživljanjem prostega časa širita svojo splošno razgledanost, skrbita za kondicijo in

si bodo postavili njim primerne cilje, zanje se bodo pripravljali potruditi, hkrati pa se odrekli stvarem, ki bi jih pri tem ovirale. Uspešneje bodo komunicirali z ljudmi okoli sebe in se bodo bolj pozitivno odzivali na različne situacije. S temi spretnostmi bodo socialno uspešnejši in bodo zato znali in zmogli živeti polno, zadovoljno in ustvarjalno življenje. Vse to jim bo prinesla planinska dejavnost, ki je poligon vzgojnih in preventivnih procesov.

LITERARNI NATEČAJ SPM ZA OSNOVNOŠOLCE

Avtorica: Natalija Štular

V Slovenskem planinskem muzeju že tretje leto vabimo slovenske osnovnošolce in njihove mentorje k sodelovanju na literarnem natečaju z naslovom **Moje največje veselje je na gorah**. Z njim želimo učence spodbuditi h kreativnemu razmišljanju in literarnemu ustvarjanju na temo planinstva, zbrane prispevke pa sčasoma zbrati v tiskovino ali jih uporabiti za bodoče pedagoško-animacijske dopolnitve stalne razstave o zgodovini planinstva na Slovenskem.

Letos mineva 120 let od ustanovitve Slovenskega planinskega društva (predhodnice Planinske zveze Slovenije). Tema letošnjega natečaja je zato povezana s tem dogodkom. Pobudnik ustanovitve SPD je bilo društvo Pipa. Njegovi člani, piparji, so bili družina zavednih veseljakov, ki sta jih družila veselje in ljubezen do hoje v hribe. Izdajali so svoj časopis z naslovom Planinski šaljivec, v katerem so objavljali šaljive zgodbe. Ker smo planinci še vedno ljudje dobre volje, vas vabimo, da ustvarite svojo **šaljivo planinsko zgodbo**. Dolžina zgodbe naj bo največ dve strani formata A4 (pisava Times New Roman, velikost črk 12) ali 3.750 znakov. V zgodbo naj bo vpleten eden izmed naslednjih odlomkov:

Ne! Ni se zbudil zmaj v ledeni jami, medved iz Trente ne hlača za nami in tudi avtomobil ne ropoče. To je le Trebušnik, ki leze na vrh in sopiha ko meh.

Stric je bil popolnoma zbit. Toliko, da se je še obdržal na nogah. Ves zasopel in poten se je opotekel v stolp, da bi se ne prehladil, kajti bilo je občutno mrzlo jutro. Toda gorje, moja zla slutnja se je uresničila! Vhod v stolp ni bil umerjen za Trebušnikov trebuh. Naj se je še tako upiral, vse je bilo zastoj. Ni šlo in ni šlo, ne naravnost ne po strani.

Trije mulci smo se potepali po fužinskih planinah. Ker smo bili vsi bolj ali manj »plonk«, smo spali kar po kakšnih pastirskih stanovih ali kjer se je pač dalo. Na hotel »Vedro nebo« se v bohinjskem koncu človek bolj težko zanesa. Zato pa je nas zaneslo na neko planino, kjer je pasel neki stari ata ...

Poprej tako spokojno skupno ležišče je oživel. Vsi smo bili pokonci in diskusija o tem, ali naj bo okno odprto ali zaprto, se je zavlekla dolgo v noč.

Vse življenje živi v pernica in sploh ne ve, kaj je zdrav duh v zdravem telesu. Poglejte, kakšen smrad je v zraku, z nožem bi ga lahko rezal! Ko sem okno odprl, se je kar valilo ven! Je prepričeval odpiralec.

Samo, da ga je odprl, že me je zbadalo po hrbtu, je jadi-

koval profesor. To se ne bo dobro končalo za naše zdravje.

»Ljuba Fani, v gorah bacilov sploh ni. Če jih nisi v tisti škatlici, mazilih in dišavah prinesla s seboj, bodi kar brez skrbi. Kolikokrat sem bil premočen do kože, pa še nahoda nisem dobil.«

»Dobro, saj vem, da pred teboj nobena ne velja. Rada bi vedela, ali si učil otroke higiene ti ali jaz?«

Užaljena je segla v nahrbtnik in potegnila iz njega prebel robček, s čipkami ograjen. Z njim je osnažila nož.

»In če ga uničim,« je govorila bolj sebi ko bratrancu;

»ljubše mi je, kot da bi se okužila.«

Na natečaju lahko sodelujejo osnovnošolci od 4. do 9. razreda, ki živijo v Republiki Sloveniji. Pozivamo vas, da že v šoli naredite izbor najboljših prispevkov. Izbor bo potekal v dveh starostnih skupinah, in sicer:

1. starostna skupina: učenci od 4. do 6. razreda,
2. starostna skupina: učenci od 7. do 9. razreda.

Komisija bo nagradila po tri najboljše v vsaki skupini. Nagradili bomo mentorja učencev, ki bodo prejeli glavno nagrado. Poleg praktičnih in doživljajskih nagrad bodo najboljši prispevki objavljeni tudi na spletni strani Slovenskega planinskega muzeja in v Planinskem vestniku.

Celoten razpis natečaja in prijavnica se nahajata na: www.planinskimuzej.si.

Zgodbe pošljite skupaj s prijavnico na naslov Slovenski planinski muzej, Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana, s pripisom: Za literarni natečaj Moje največje veselje je na gorah, ali po elektronski pošti na naslov neli.stular@planinskimuzej.si s pripisom Za literarni natečaj. Rok za oddajo je **8. februarja 2013**. Finalisti bodo znani 1. marca 2013, slovesna podelitev nagrad pa bo v soboto, **16. marca 2013**, ob 10. uri, v dvorani Triglav v Slovenskem planinskem muzeju.

IZVAJANJE PLANINSKE ŠOLE

Pripravil: Uroš Kuzman

Leta 1921 je bila s priročnikom Pavla Kunaverja *Na planine!* uresničena ideja o naboru tem in znanj, ki posamezniku omogočajo varnejši vstop v gorski svet. Za njeno oživitev je leta 1961 poskrbelo spoznanje o potrebi po sistematičnemu pristopu k usposabljanju novo pridruženih članov. Luč sveta je ugledala *Planinska šola* – oblika osnovnega izobraževanja, katere temelj in predmetnik je opredelil istoimenski učbenik. Odtlej so se pod tem nazivom odvila številna neformalna usposabljanja, katerih skupni imenovalec je načrtno delo s člani in tudi tistimi, ki jih želimo privabiti v svoje vrste. V tokratni številki smo poiskali nekaj zanimivih pristopov, ki jih pri tem ubirajo planinska društva. Štirje prostovoljci so odgovorili na zastavljena vprašanja, povzetke odgovorov pa objavljamo v nadaljevanju.

Planinska šola na taboru (Petra Kolar, PD Vransko)

Vsakih nekaj let, ko se generacija starejših otrok prevetri, planinsko šolo izvedemo na enotedenskem planinskem taboru. Dva popoldneva namenimo teoretičnim predavanjem, ki jih s praktičnimi znanji in veščinami dopolnimo na planinskih turah. Pri izvedbi sodeluje celotno vodstvo, torej vodniki in mladinski voditelji, ki prevzamejo odgovornost za izvedbo posameznih aktivnosti. Predavanja poskušamo narediti čim zanimivejša, da bi si otroci čim več zapomnili (npr. pri zgodovini planinstva vsak otrok sam izbere en dogodek, ki se mu zdi zanimiv, in ga predstavi).

Tečajniki so vsi udeleženci tabora, torej otroci od 5. do 9. razreda osnovne šole, razdeljeni v pet skupin. Skupine so po starosti mešane in nato krožijo med predavatelji in dejavnostmi. Praviloma v vsakem od dveh dni z njimi spregovorimo o petih teoretičnih temah, tako da v celoti preletimo učbenik *Planinska šola*. Na izletu dajemo poudarek tehniki gibanja, orientaciji, poznavanju okolja in gorske narave. Ob koncu šole znanje preverimo s testom. Čeprav nihče ni ravno navdušen nad temi testi, navadno vsi uspešno opravijo preizkus. Vse udeležence spodbujamo k nadaljnji planinski poti, povabimo jih v mladinski

Planinska šola na taboru
Foto: Jerca Vranič

odsek in mladinske tabore Savinjskega MDO. Kar nekaj jih prek šole začuti, da želijo opraviti usposabljanje za mladinskega voditelja.

Gorniška šola (Matej Ogorevc, PD Domžale)

Planinska šola oz. Gorniška šola, kot jo imenujemo v MO PD Domžale, ima dolgo tradicijo. Vodniki znanje in bogate izkušnje na starejše osnovnošolce prenašamo skozi enodnevnne izlete, zimovanja, orientacijska tekmovanja in ostale priložnostne dogodke. Ker šolanje traja vse šolsko leto, nimamo težav s predvidenim učnim načrtom, otroci pa imajo priložnost usposabljati se za gibanje v gorah v vseh letnih časih.

Začnemo z uvodno turo, ki je namenjena spoznavanju in osnovam, kot sta na primer tehnika hoje na lahkih kopnih poteh in orientacija. Udeleženci so po večini že več let vključeni v program odseka in imajo veliko prakse z gibanjem v kopnih razmerah. Zato več časa posvetimo zimi. Obiskovanje gora v tem letnem času je zanje nekaj novega, razmere in tehnike praviloma manj poznajo (seveda pa se vsi tudi radi igramo na

KJE PA NAS GOJZAR ŽULI?

snegu!). Zimski del razdelimo na dva sklopa. Prvi obsega tehniko hoje z derezami in cepinom, ustavljanje s cepinom, orientacijo pozimi in prvo pomoč. V drugem se posvetimo lavinskim razmeram in bivanju v naravi (izdelovanje bivaka). Sklopa obdelamo ločeno, na vsaj dveh turah, večinoma pa izvedemo vikend akciji decembra na Veliki planini in marca na Komni. Ko se aprila skale na Primorskem že lepo segrejejo, razmere izkoristimo za hojo po zelo zahtevnih poteh – Gradiško turo. Tudi sicer poskušamo za udeležence šole vsak mesec organizirati vsaj eno dejavnost. Zato vključujemo orientacijska tekmovanja, kjer se učijo samostojnosti, gibanja po neznanem terenu, branja zemljevida, ekipnega sodelovanja in tovarništva. Iz udeležencev sestavimo tudi ekipo za tekmovanje Mladina in gore, kjer znanje dodatno utrdijo. Prek tekmovanja spoznajo nekaj teoretičnih vsebin, ki se jim lahko na izletih in ostalih dejavnostih nato izognemo. Ogledamo si tudi kakšen film, na primer v sklopu mednarodnega festivala gorniškega filma.

Ob koncu Gorniške šole izvedemo izpitno turo. Kot dober cilj smo prepoznali Konja v Kamniških Alpah, saj je pot pestra, otroci pa morajo pokazati tudi nekaj znanja s področja gibanja na zahtevnih poteh in tehnične opreme. Dokler se gibamo po lahki poti, vodenje zaupamo udeležencem. Tako spoznajo, da je vodenje izleta oz. samostojna hoja v gorah bistveno drugačna od hoje za vodnikom. Sami izbirajo pot

ter si na ključnih točkah pomagajo s smerokazi in planinskim zemljevidom. Vodenje po zahtevni poti nato prevzamejo vodniki. Na kateri izmed planin opravimo tudi pisanje testov. Rešiti jih morajo sami, nato pa jih popravimo skupaj. O napačnih odgovorih se pogovorimo. Testi tako nimajo značaja izpita, temveč le preverjanja znanja. Omeniti velja, da so pestre, daljše in zahtevnejše ture, ki jih opravimo v sklopu šole, zanimive tudi srednješolcem. Te povabimo zraven in jih na ta način uvajamo v aktivno delo ter z njimi stkemo trdnejše vezi.

Planinska šola v naravi (Maruša Oblak, PD Žirovnica)

Planinsko društvo Žirovnica že kar nekaj let uspešno sodeluje z istoimensko osnovno šolo. Vsako leto maja pripravimo planinsko šolo v naravi, ki poteka v kakšni planinski koči. Šola poteka od torka do petka (štiri dni), njeni udeleženci pa so učenci sedmih razredov, torej stari okoli 12 let. Načeloma so vanjo vključeni vsi učenci, čeprav udeležba ni nujna. Največkrat se šole v naravi udeležijo tisti učenci, ki sodelujejo pri planinskem krožku, ki ga prav tako izvajamo člani društva.

Pri izvedbi moči združimo vodniki Planinske zveze Slovenije ter navadno dva odgovorna učitelja osnovne šole. Učence seznanimo s pomenom hoje v gore,

Levo: Gorniška šola MO PD Domžale
Foto: Matej Ogorevc

Desno: Planinska šola v naravi
Foto: Boris Madon

oznakami na planinskih poteh, ustrezno pripravo na turo, planinsko opremo, gorskim rastlinstvom in živalstvom ter ustreznim obnašanjem v gorah, odnosom do gorske narave in bivanjem v njej (taborjenje in bivakiranje). Otroci se preizkusijo tudi v orientacijskem teku in tako spoznajo osnovne pojme orientacije. Poudarek dajemo tudi preventivi: nevarnostim v gorah, vremenu, osnovam prve pomoči, postopkom ukrepanja ob nesrečah, delu gorskih reševalcev. Trudimo se, da učenci pridobijo tudi praktične izkušnje.

Odprta planinska šola za odrasle
Foto: Franc Maršnjak

V sklopu planinske šole v naravi izvedemo tudi enega ali dva izleta na okoliške gorske cilje. Zadnji večer je namenjen družabnosti. Učenci po skupinah pripravijo igre, skeče ter predstavijo eno tematiko, o kateri so poslušali med tednom. Izdelajo tudi plakate, ki jih po končani šoli v naravi obesimo po šoli. Vse učence, ki obiščejo šolo, poskušamo nato čim bolj vključiti v nadaljnje delo planinskega krožka in na osnovi tega oblikovati program mladinskega odseka PD Žirovnica.

Planinska šola za odrasle (Jože Melanšek, PD Velenje)

Začetki izvajanja planinske šole v Velenju segajo v leto 1972. Takrat sta k projektu pristopili dve osnovni šoli, izvajala pa se je v obliki dveh aktivnih vikendov na Slemenu ali Paškem Kozjaku. Poleg osnovnega programa, ki ga je predpisovala Mladinska

komisija, smo vključevali tudi vsebine iz programa za mladinske vodnike. V glavnem so sodelovali učenci višjih razredov osnovne šole, ki so za seboj že imeli nekaj izletov. Šolo smo sklenili s preizkusom znanja in kakšnim izletom. Finančno in kadrovsko je za njo stalo planinsko društvo, poleg mentorjev pa so pri izvedbi sodelovali tudi mladinski vodniki. Kandidate zanje smo največkrat našli prav med absolventi šole.

Zaradi različnih okoliščin se je izvajanje šole za otroke pred desetimi leti prenehalo, v vodstvu društva pa smo se odločili, da članom ponudimo Odprto planinsko šolo za odrasle. Ugotovili smo namreč, da je kar nekaj planincev, pionirjev iz šestdesetih letih, in tudi predavateljev zainteresiranih za ponovno obnavljanje znanja. Namen šole je odraslim ponuditi osnovno in nadaljevalno planinsko usposabljanje. Poteka v obliki srečanj ob večerih ter tudi na terenu, v letnih in zimskih razmerah. Z njo želimo okrepiti medsebojni odnos med vodniki in udeleženci ter prispevati k večji varnosti na samostojnih in organiziranih izletih, hkrati pa spodbuditi udeležence, da bi po obisku šole redno zahajali v gore. Sprva so se je udeleževali le člani PD Velenje, zdaj pa je obisk mnogo širši.

Program prilagajamo v triletnih ciklih tako, da je šola zanimiva tudi za povratnike. Vsako leto ponudimo nekaj tem iz osnovnega programa planinske šole, ki ga dopolnimo z bolj specifičnimi in aktualnimi predavanji. Med predavatelje povabimo tudi predstavnike Planinske zveze Slovenije in strokovnjake za posamezna področja. Praktični del pogosto izvedemo tudi na kakšni učni ferati doma ali v tujini. Za udeležence in ostale člane društva, ki sicer delujejo v sekcijah, letno pripravimo tudi nekaj skupnih izletov, na primer v avstrijske naravne parke, Dolomite, na slovenska obmejna območja z Avstrijo in Italijo. Letos smo organizirali tudi enotedenski tabor v Planinskem učnem središču Bavšica. Vse to po načelu Častnega kodeksa slovenskih planincev in Tirolske deklaracije o dobri praksi pri izvajanju gorskih športov: »Razširite obzorja, bodite srečni in odpravite se proti vrhu!«

BREZPLAČNA GRADIVA ZA UČENJE GORNIŠKIH VSEBIN

Avtorica: Mateja Peršolja

Ob izidu novih dnevnikov je bila za potrebe prenovljenih programov Ciciban planinec in Mladi planinec oblikovana razvojna skupina, ki jo sestavljajo mentorji planinskih skupin, vodniki in inštruktorji PZS, pedagoški delavci, člani Odbora za mentorje planinskih skupin in predstavnik Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru. Njen namen je spremljanje obeh programov ter razvoj in priprava gradiv za kakovostnejše gorniško usposabljanje otrok in mladim.

V prvem letu delovanja smo oba programa promovirali na različnih usposabljanjih Planinske zveze Slovenije. Pripravljenih je bilo več prispevkov, anketa o izvajanju gorniških športnih dni na osnovnih šolah in vprašalniki, namenjeni elektronskemu zbiranju podatkov o poteku programov. Oblikovani so bili tudi propagandni material, priznanja in nagrade ter nekateri učni in delovni listi. Zelo daleč smo tudi zasnovo prenovljenega spletišča.

Nova spletna stran bo namenjena tako otrokom kot vodjem obeh programov, torej mentorjem, vodnikom in staršem. Na njej bodo dosegljivi učni listi, križanke, rebusi in pobarvanke, ob katerih bodo otroci in mladi lahko gradili gorniško znanje, seveda ob pomoči usposobljenega kadra. V nekaj letih naj bi nastala prosto dostopna nadgradnja dnevnikov v obliki učbenika in delovnega zvezka. Za vodje pro-

gramov bodo na voljo tudi priprave, letne priprave in predlogi izletov za različne starostne stopnje. Iz njih bo kasneje morda nastal starostno prilagojen program gorniškega usposabljanja. Prav tako želimo sooblikovanje omogočiti tudi obiskovalcem spletne strani.

Material, zbran do zdaj, je avtorsko urejen, kar pomeni, da ga lahko v celoti ali po delih uporabljate za svoje potrebe. Tudi v prihodnosti je Mladinska komisija Planinske zveze Slovenije zainteresirana za nove učne liste in ideje ter jih je pripravljena odkupiti, strokovno pregledati, oblikovati in z objavo na spletu njihovo uporabo omogočiti vsem, ki v planinstvu delajo z mladimi. Naša želja je, da bi z njimi zajeli celoten program planinske šole.

Tudi sicer bomo oba programa spremljali prek elektronskih poročil, ki naj bi se oddajala na prenovljeni spletni strani. Z elektronskimi vprašalniki bo omogočeno lažje in hitrejšo obdelovanje podatkov, predvidoma pa bodo na ta način potekala tudi naročila priznanj in nagrad. S tem bosta omogočeni stalna evidenca in delna razbremenitev strokovne sodelavke.

Do priprave prenovljene spletne strani vas vabimo, da obiščete: <http://mk.pzs.si/mpcp/>. Veseli bomo vseh konstruktivnih predlogov in idej, ki bi nam/vam koristile pri delu z mladimi.

Planinsko učno središče Bavšica

PUS Bavšica je glavno središče Planinske zveze Slovenije za usposabljanje strokovnih kadrov. Nahaja se v neokrnjeni dolini Bavšice le 7 km od Bovca in je posebej prilagojeno za večdnevna izobraževanja in usposabljanja za zaključene skupine.

Objekt je primeren za izvajanje planinskega tabora, šole v naravi, planinske šole in podobnih izobraževalnih aktivnosti.

Gostom je na razpolago večja predavalnica z vso potrebno audio-vizualno opremo, drugi prostori, knjižnica s planinsko literaturo ter pester nabor pripomočkov za družabne igre. Ob objektu je urejeno igrišče za odbojko, v bližini pa se nahaja planinski učni poligon z zavarovano potjo in nekaj lažjih plezalnih smeri.

Gorsko okolje s številnimi brezpotji različnih zahtevnosti predstavlja odličen učni poligon za željne znanja o planinstvu in z njim povezanimi dejavnostmi. Le malokatera pokrajina ponuja toliko naravnih lepot in možnosti za športno udejstvovanje kot Bovško.

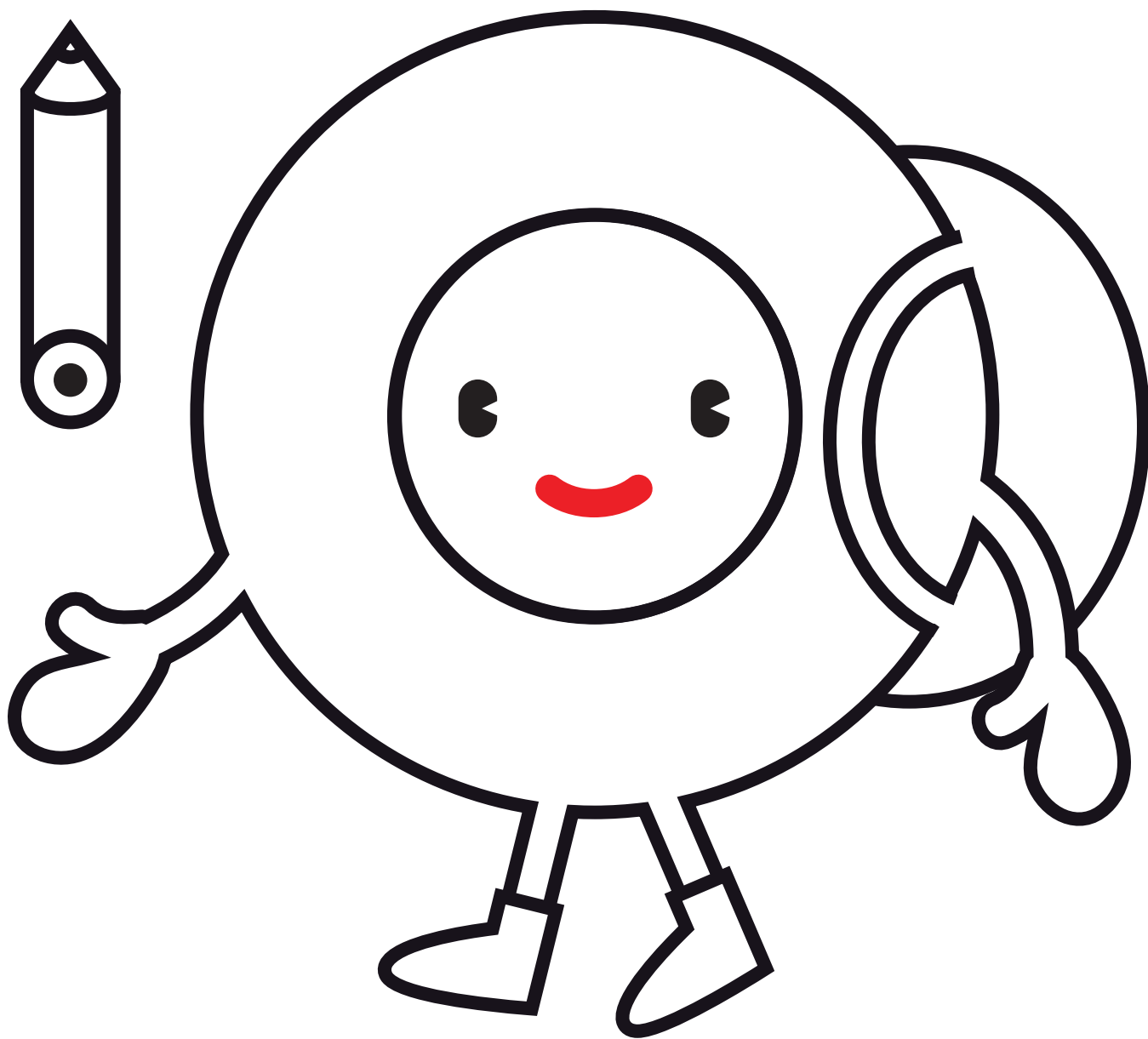
Vabimo vas, da nas obiščete!

mk.pzs.si/pus

Več informacij na <http://mk.pzs.si/pus> ali mladinska.komisija@pzs.si ali na 01/434 5689

POBARVANKA

Zanimivosti

KRIŽANKA

NAHRBTNIK
ZNANJA

Najboljše od vsega je križarjenje po gorah. Tam se odpirajo lepi razgledi, cvetijo zanimive rože in prebivajo gorske živali. Ker pa ne moremo vsak dan v gore, se nanje lahko spomnimo tudi v dolini. V roke vzemi svinčnik in se loti križ-kraž vzpona po besedah, ki jih poznamo v gorništvu.

V skitem geslu pa te čaka sporočilo, ki mu prisluhni in ga čim večkrat uresniči.

GESLO

2.

4.

6.

P

Ž

1.

A

2.

3.

4.

M

5.

7.

8.

Č

9.

10.

3.

PRUSIK

ali ...

6.

10.

5.

1.

8.

7.

9.

POMOČ: 1. GORA, 2. PRVA POMOČ, 3. HELIKOPTER, 4. MURKA, 5. ROKAVICE, 6. POMOŽNA VRVICA, 7. GOJZAR, 8. KOČA, 9. NAHRBTNIK, 10. VETROVKA